

<u>Innehåll</u>	<u>Sid</u>
1. Ordningsregler vid surströmmingsskiva	1
2. Små bygdehistorier	2
3. Bordsvisor vid bröllop	7
4. Brudpar i Havsnäs	9
5. Diversehandel i Havsnäs	10
6. Vy över Havsnäs	11
7. Svanliden - en ödegård	12
8. Anteckningar om Svanliden	15
9. Från Havsnäs via Svanabyn (A1:109)	17
10. Torborg Larsson (A1:138)	34
11. Förteckning över emigranter	42
12. Hur gick det för dem?	48
13. Släktträff i Havsnäs	67
14. Emigrantvisan	68

ORDNINGSREGLER

vid surströmmingaskiva i Havenäs.

1. ANKOMMEN GÄST BEHÖR VARA ANKOMMEN VID ANKOMSTEN.
2. VAR OCH EN ÄTER EN LITEN LÄSKEDRYCK.
3. UNDVIK TRÄNGSEBÄR. KRYP VÄNSTER!
4. FÖREKOMSTEN AV ENA GLAS BEIVRAS.
5. ENDAST I YTTRE RUMMET FRAMSÄTTES LÄSKEDRYCKER OCH DÅ FÖRST EFTER BEIVRAN.
6. NÄR TALFÖRMÅGAN KÖR UPP TVÅ FINGRAR FÖR MERA STARKÖL OCH TRE FÖR MER.
7. LUTA ER EJ ÖVER RUMMET NÄR RUMMET ÄR IGÅNG.
8. VAR SEDAN SÅ OPUSSIG SOM DU VILL VARA OCH INTS FÅR HEMMA.

P.S. ASPIRIN OCH MAGNECYL FINNS I LAGER.

D.S.

ORDNINGSREGLER

vid surströmmingsskiva i Havsnäs.

1. ANKOMMEN GÄST BÖR EJ VARA ANKOMMEN VID ANKOMSTEN. en och kunde inte
2. VAR OCH EN ÄTER PÅ SIN TALLRIK.
3. UNDBIK TRÄNGSEL VID BORDET. KRYP TILL VÄNSTER!
4. FÖREKOMSTEN AV TOMMA GLAS BEIVRAS.
5. ENDAST I YTTERSTA NÖDFALL FRAMSÄTTES LÄSKEDRYCKER OCH DÅ FÖRST EFTER BEHOVSPRÖVNING.
6. NÄR TALFÖRMÅGAN TRYTER; SÄTT UPP TVÅ FINGRAR FÖR MERA STARKÖL OCH TRE FÖR MERA BRÄNNVIN.
7. LUTA ER EJ ÖVER BORDSGRANNEN NÄR RUMMET ÄR IGÅNG.
8. VAR SEDAN SÅ OFÖRFALSKAD SOM DU VILL VARA OCH INTE FÅR HEMMA:

P.S. ASPIRIN OCH MAGNECYL FINNS I LAGER.

D.S.

Smålands-Pettersson.

berättare: Anders Morin.

En dag for pappa och Smålands-Pettersson upp till Holmbovallen. De skulle gå på heran. Ja, det är gräset där som kallas för hera. De hade många nät med sig, för de skulle fiska i Ursvattnet. Det var nog en tio femton nät. De la sina nät på kvällen och tog upp dem tidigt dagen efter. När de hade plockat av fisken, skulle de hänga upp näten på spilan till tork. När det var bara några nät kvar, ramlade Pettersson omkull och for in i näten och kunde inte komma lös fort nog. "Djävla förbannade nät," skrek han flera gånger. Pappa såg att han skulle ligga stilla, så skulle han ta lös honom. Men Pettersson bara sparkade och skrek och svor. Näten gick sönder, så de kunde inte lägga ut dem mer.

Smålands-Pettersson var rättare på Ålderdomshemmet. Han var från Småland. Sen flyttade han till Järvsund - till Forséns Karolina. Hon var änka.

-+-

husförhørsboken:

Johan Petersson, född 1843 12/9 9 Asby, Kalmar län." Pettersson kom till Toräret, som då ägdes av Kramfors, år 1902. 1915 flyttade han till Järvsund, där han den 17 juni samma år gifte sig med ovan omtalade Karolina."

-+-

Mats Johansson i Hällvattnet.

berättare: Petrus Norberg.

Det var en gång i slåttern, som Mats Johansson skulle slipa en lie. Men Mats var trött, och mitt under slipningen somnade han. Kanske var lien sliten, för Mats vaknade inte, förrän lien gick av. "Du kunde väl ha väckt mej," sa Mats förbrående till drängen, som drog slipstenen. "Nej, jag somnade jag också," sa drängen.

Mats var bekant för att tala bakvänt. Han hade en pojke, som hette Per. En morgon var Per sömnig. Det var efter en helg, så det var ju inte så underligt. Mats hade svårt att få liv i sonen. Han blev upphetsad, och då skrek han: "Per, hästen är högt på himlen, och sola går i pärlanne." Per vaknade men somnade om. Så skedde en andra gång. Men tredje gången skrek Mats rasande: "Ligg still nu din latdjävel, du kommer nån gång å få ångnat."

Men Mats tyckte nog om sin son. En gång, när de båda vilade sig på en sten vid vägkanten, sa Mats: "Det skulle nog ha varit bara du Per och jag i hela världen."

++-

Lias Eliasson i Nagasjön.

berättare: Petrus Norberg

När jag höll på att fria åt Maria var hon piga i Hällvattnet och den ak-
tella sommaren var hon bopiga i Hällvattenboan. Jag brukade gå och hälsa
på henne på lördagskvällarna. En gång mär jag kom dit, var Erik Oskar där.
Jag blev så förbannad, att jag tog ett vedträ och skrek, att om han inte
v se mej iväg därifrån, skulle jag slå ihjäl han.

Sommaren gick, men på hösten kom Maria å sa, att hon var på "syttan." Jag
brukade att tala om det för pappa, för han blev väl rasande. Men det var
nog bäst att tala om det, annars fick han säkert höra det bakvägen. Men pap-
sa bara: "Du ska inte va brydd, pöjk. Ja har ställt till det på samma sätt,
jag också."

-+-

Ä blod.

berättare: Agda Strömgren.

sommar, när vi höll på å spåna lagårdstaket, höll våra telefonare på att
titta upp telefonstolpar. En av dem skar sej i handleden på en isolator.
Det blödde hemskt. Blodet forsade, så pulsådern var nog skadad. Det hände u-
tanför oss. Men telefonarn ville inte gå in. Han stannade utanför på bron.
Finns det nån här, så jag kan få nån hjälp att binda om," ropade han.
Jag hämtade ett fat med vatten och något rent att binda om med. Samma sommar
bodde Anna Näslund hos oss. Hon bodde i salen som vi säger." Vad är det?"
frågade hon. "Det är en telefonare som skurit sej så förskräckligt," svarade
jag. "Hör du Mika, kom ner, det är nån som skurit sej," ropade Anna. Det var
Mika Blom, hon ropade på. "Har han det," svarade Mika lugnt. Just som Mika
kom ner, slutade blodet att rinna, och sårkanterna blev alldeles vita. "Nä
en, nu slutade det," sa telefonaren häpen. Han förstod inte orsaken. Men jag
begrep det och band om såret.

En gång hade Åke Näsblod. Det blödde så hemskt hela natten. På morron ringde
jag till syster min, Ingeborg. Hon bodde på övre våningen och de gamla bodde
nere. "Hur ska jag bära mej åt? Åke blör näsblod, så jag blir alldeles råd-
lös." "Vänta lite, så ska jag springa ner å tala med farfar." Jag hann
knappst mer än lägga på luren, förrän Åke ropade: "Mamma, nu slutade det."

Jag minns också, när Karl-Olof Näsström i Ringvattnet var hos oss och monte-
rade in värmeledningen. Då ringde det från Solliden i Östersund. Det var nån
som ville tala med Karl-Olof. När han lagt på luren, sa han till oss: "Ja,
jag vet inte hur det skall gå i längden. Det är väl tredje eller fjärde gång.
han hon ringer." Det var en sjuksyster som ringde. Det var en patient som hade
angblödning.

En annan gång, när Karl-Olof var till oss, för det var krångel med värmeled-

ngen, ringde systemen igen. Också den gången kunde Karl-Olof hjälpa den
 uka. "Men hon blir svagare för var gång," mumlade han.

-+ -

långrevskroken.

rättare: Astor Näsmark.

Jag var lillgrabb var Artur Strand och jag nere vid "brännbåten" som
 kallade den. Jag fick en långrevskrok i lillfingret. Lars August Sundkvist
 de lite läkartag i sej, och jag trodde, att han kanske kunde hjälpa mig
 n sprang dit. Lars August filade av kroken och skulle dra ut den, men det
 ck inte så bra. Då tog han fram rakkniven och ett ljus. Sedan brände han
 iven och skar av fingerkoppen. Det blödde inte.

t här hände sommaren 1930. Samma sommar som vi byggde lagårn hemma. Jag var
 x år då. Albin hjälpte till med bygganden. Antagligen var det fråga om
 t stä blod. Gubbarna ville inte, att jag skulle bli rädd, när blodet började
 ana. Jag har hört berättas, att Albin brukade stä blod med kniven. Han stötte
 den hårt i trä, och lättade sedan försiktigt på den.

t varsel?

rättare: Astor Näsmark. Strömberg

g skulle följa med mamma till boan. Jag var väl tolv eller tretton år. Det
 de regnat på natten. När vi kom till Stormyran, såg vi en karl på andra
 dan myren. "Men har Erik Ersä redan varit till boan," sa mamma. Vi titta-
 på marken, men vi såg inga spår i den mjuka myrjorden. När vi tittade upp,
 r karlen borta. Vi letade också efter fotspår. När vi kom över till andra
 dan myren, där vi sett karlen. Men vi såg varken kär eller spår.

-+ -

Artur Sundeman.

rättare: Petrus Norberg.

rättare: Astor Näsmark.

ndberg och Mika Israel höll till i köket på Storängen och festade. Då skran-
 de det till inne i salen. Gubbarna gick dit, men de såg ingenting ovanligt.
 t låg korn på golvet till torkning. Då sa Mika Israel: "Nu dog Artur Sun-
 man." Dagen efter fick de höra, att Artur Sundeman dött just vid den tiden.

ppa och Mika Israel gå till gästgivargården och skaffa öl. De var lite i
 aan, och pappa sa, att de skulle gå ordentligt förbi missionshuset. Det var
 iluftsgudstjänst där, och ingen skulle få se, att de inte var nyktra. Men
 r de kom mitt för gudstjänstfolket, kunde inte Mika Israel hålla sig. Han
 og ut med armarna och ropade: "Tjota, pöjkan."

översen.

berättare: Ingeborg Sundin.

En gång när Olle Norberg kom till Mika Israel låg denne på soffan i sommar-
tugan och mådde illa. Olle Norberg var inte heller han i bästa form. Gubbar-
n hade festat dagen förut, och Norberg ville ha en återställare. Själ-
v hade han slut på spriten. Men Mika Israel var inte i bjudartagen.

Vet du vad vi gjorde i går? frågade Olle Norberg.

Vi söp, svarade Mika Israel.

Ja, men vi var ju ute och åkte bil. Vi var till Ström, och vi skjutsade
jänter.

Men vi hade ju inga pengar, sa Mika Israel.

Nä, men jag skrev ut en växel och du skrev på.

Va faen säger du, sa Mika Israel och hoppade upp från sofflocket. Men när han
fick se Olle Norberg sitta där och småskratta, förstod han, att denne bluffat.
Olle Norberg fick sin återställare.

-+-

separerargrädden.

berättare: Anna Bergkvist-Strömgren

En gång hade Mika Israel varit i boan i Storviken och hämtat grädde. Det var
örbara saker, och Mika Israel bar sina flaskor mycket försiktigt. Men trots
detta råkade han halka på en spång. Han ramlade, och allgrädden rann ut. När
Mika Israel såg förödelsern, försökte han trösta sig själv och mumlade sam-
manbitet: "Sak samma, det var ju bara separerargrädde."

-+-

ett flygplan över Havsnäs.

berättare: Astor Näsmark.

Göte Olsson hade lånat ett flygplan i Östersund. Det var strax före jul, och
jag var ute och skulle hugga en julgran, när jag fick höra motorsurr i luften.
Det var Göte som kom. Först gjorde han en sväng över Amandus-tornet. Sedan
flög han ner till sjön. Han flög flera gånger fram och tillbaka efter stran-
den, för han visste inte var han kunde landa. Jag gick hem med granen och
sprang sedan ner till sjön. Bengt kom också dit och Esbjörn. Så landade Göte.
Jag minns, att han frös, för det fanns ingen värme i planet. Till slut var vi
anska många där. Jag har sett ett kort, och Bernt och Roland och flera till
tår runt planet. Det här hände 1949. När Göte flög tillbaka till
Östersund, följde hans syster Göt^a med.

Bordsvisor vid Britts och Pauls bröllop. (Ha 299).

Bröllopesupé den 18/9 1948.

Motto: Här är valet dvarstökst! och Glädje och fröjd!

Melodi: Svarte Rudolf.

Så många av oss har hirsammat,

den bjudning som Paul och Britt

ställt t

ni är de

Att Paul

de backar

sin Britt

men hon

Melodi: Kalle och Kalle.

Vad är det som gör att vi människor trivs,

jo kalla, kalla, kalla små super,.

Markstyrkan.

de känns som att man är på en ö i havet.

Uddens flygplats den 23 december 1949.

de kallas, kalla, kalla små super.

Främre ledet:

Mats Sundkvist, Ha 376

Per-Axel Sundkvist, Ha 375

Kurt Knutsson, Ha 203

Stig Näsland, Ha 270 vår skål.

Roland Sundkvist, Ha 376

Bernt Berglund, Ha 28

Björn Näsland, Ha 270

Bakre ledet:

Esbjörn Näsland, Ha 270

Bengt Knutsson, Ha 204

Piloten Göte Olsson (Ha:301).

Tore Eriksson, Ha 104

Astor Näsland, Ha 279

så att glädjen och hilsen blir vår.

Melodi: Upp och hoppa, Tor.

Alla vi som gått upp till bergets topp

vill nu säga en skål och väl-kopp.

Ty hur det än är, mat och dryck är en kär,

tack för att vi här ha fått va när.

Kulnen syns bli, när vi stämma i

med ett rungande :Hipp, hipp, hurra.

Hurra för en Paul, hurra för a Britt

Så hur fort vill ni oss nu bli kvitt

Bordsvisor vid Britts och Pauls bröllop. (Ha 299).

Bröllopssupé den 18/9 1948.

Måtto:Här är valet överstökat! och Glädje och fröjd!

Melodi:Svarte Rudolf.

Så många av oss har hörsammat,
den bjudning som Paul och Britt
ställt till för att få allt besannat,
nu är de sin fästetid kvitt.
Att Paul haft krafter att vandra
de backarna opp då och då,
sin Britt har han aldrig hörts klandra
men hon har haft utförs att gå.

Melodi:Kalle på Spången.

Vad är det som gör att vi människor trivs,
jo kalla,kalla,kalla,kalla små supar,.
de känns uti halsen såsom om de trivs,
de kalla,kalla,kalla,kalla små supar.
Det låter nog fräckt men är ändå sant,
att bröllop dem utan nog verkar väl lamt,
så därför vi höja för dem här vår skål.
Må de leva,att de leva,
må de leva,att de leva,
så att glädjen och hälsan blir vår.

Melodi:Upp och hoppa,Tor.

Alla vi som gått upp till bergets topp
vill nu säga en skål och väl-kopp.
Ty hur det än är,mat och dryck är en kär,
tack för att vi här ha fått va när.
Kulmen syns bli,när vi stämma i
med ett rungande :Hipp,hipp,hurra.
Hurra för en Paul,hurra för a Britt
Säg hur fort vill ni oss nu bli kvitt

Men först vill vi jassa, tjoa och bassa.

Olle har ej dragit felan sin varm.

Tänk när vi andra sen hem ska vandra

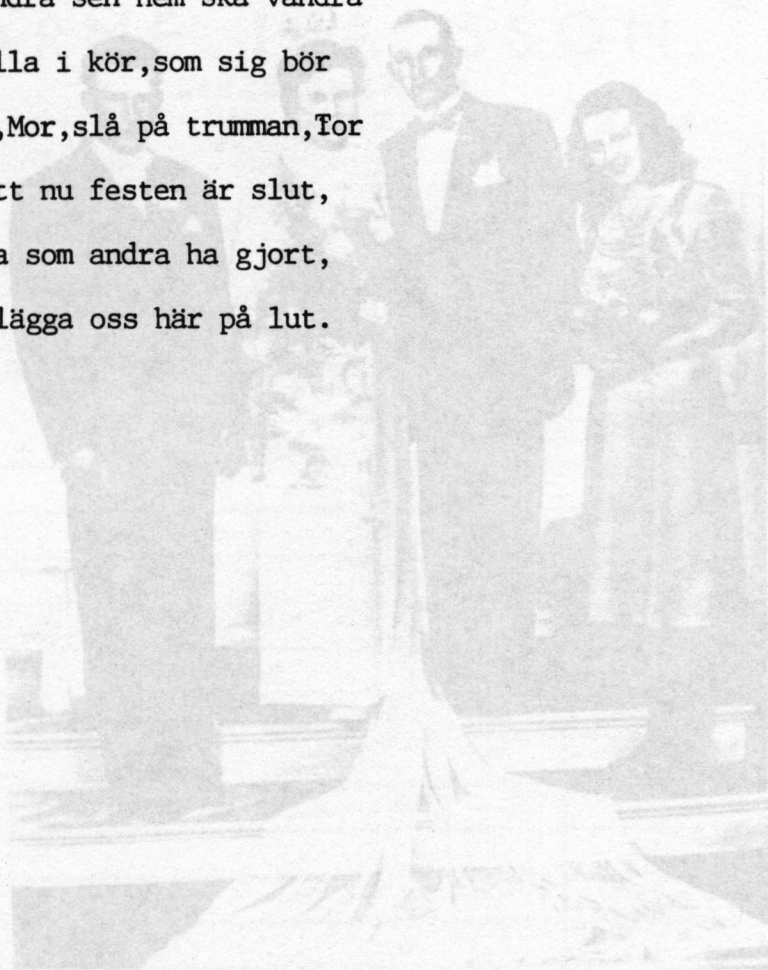
sjunger nog alla i kör, som sig bör

Upp och hoppa, Mor, slå på trumman, Tor

Tur för oss att nu festen är slut,

så vi kan göra som andra ha gjort,

för en stund lägga oss här på lut.

Britt -Mari Isaksson gifter sig 1948 12/9 med
Paul Oleson.

Ha. 299

Uppvaktande marskalk och tärna:

Arne Isaksson Ha 154 och Margit Strömberg Ha 352.

Britt -Mari Isaksson gifter sig 1948 18/9 med
Paul Olsson.

Ha. 299

Uppvaktande marskalk och tärna:

Arne Isaksson Ha 154 och Margit Strömgren Ha 352.

ARNE ISACSSON

DIVERSEHANDEL

Tel. 18

HAVSNÄS

Tel. 18

Till

*Erika Jansson**Thygt.*

Debet

Exp.	Datum	Transport	Debet
1	15-9-57.		
1	1st sägning m. blod.		8: -
2	1 st Vyk		5 25
3	1 st Vykstift.		1 25
4			
5			
6			
7	15-9-57.		
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			

Nº 3582

H. 2 3582 3582 3582 3582

Svanliden - en ödegård.

Finar Englund berättar.

Svanliden, ett ödeställe mellan Ångermanland och Jämtland längst i väster, är typiskt exempel på hur avfolkningen går till här i Norrland. Hit kom en jämtlandsbonde, som tröttnat på bygdegemenskapen dragande med familj och klövjade bördor någon gång under senare delen av 1800-talet, på sin egen väg.

De många mil långa plana jorden och tillgången på villor hade varit en fördel för just detta ställe. Det låg bara några mil från byarna Skansnäs och Svädje i Ångermanland och Siljeåsen i Jämtland. Han kallade stället för Svanliden, ty vid framkomsten kom just en flock sångevanar plogande och slog

Här syns Havsnäs den åldriga byn.

Ända till Lövberga syns den vyn.

Vi ser Flåsjön dess holmar och skär,

från Utsikten på Kalkberget ser det ut så här.

av mat av alla sorter. Björn- och rådjurskött saknades aldrig men däremot var det ont om fisk. Någon sjö eller vattendrag finns nämligen inte i Svanliden eller dess närhet. Skulle svanlidenborna fiska någon gång, så fick de gå den långa vägen till Flåsjön i Jämtland eller Flåsjön i Ångermanland. Såvida de inte sökte sej till Sjöngdälven. Aristen på vattendrag bidrog naturligtvis också till att det gick som det gick med Svanliden.

Människorna på båda sidor om länsgränsen var ofta förenade med vänskaps- och släktskapsband, och när de besökte varandra, så tog de aldrig den farbara men många mil längre vägen "runt-om-kring" över Lövrik, Hötting och Strömsund, utan de valde genvägen genom villande skog på i bästa fall fästigar frem till Svanliden. Och Per Arvid tog emot med öppna armar. Som vanligt. Blev det oväder, fick de lägga över. Utan betalningsskyldighet. Men så småningom

Svanliden - en ödegård.

Einar Englund berättar.

Svanliden, ett ödeställe mellan Ångermanland och Jämtland längst i väster, är typiskt exempel på hur avfolkningen går till här i Norrland. Hit kom en jämtlandsbonde, som tröttnat på bygdegemenskapen dragande med familj och klövjade bördor någon gång under senare delen av 1800-talet. Ty hit ledde ingen väg.

De milsvida skogarna, den svarta rätt så plana jorden och tillgången på villebråd hade bestämt honom för just detta ställe. Det låg dryga milen från byarna Skansnäset och Svedje i Ångermanland och Siljeåsen i Jämtland. Han kallade stället för Svanliden, ty vid framkomsten kom just en flock sångsvanar plogande och slog sej ner på en myr i närheten. Han och hans folk började röja upp, fällde träd och timrade upp mangårdsbyggnad och ladugård. Efter hand tillkom uthus, bodar och lador. Hela tiden plöjde och bröt han upp nya marker. Hans nyodlingar skar sej in i storskogen som väldiga liehugg. Kappland lades till kappland och tunnland till tunnland. Och när hans barn växte upp och tog sej man och kvinna, byggde de egna gårdar och bröt ny mark. Svanliden växte. Men fortfarande byggdes ingen väg dit, varken från Ångermanland eller Jämtland. Det blev besvärligt ibland. Tunga grejer måste fraktas till och från Svanliden med häst och släde under vintrarna. Jämtlandsbonden i Svanliden blev en aktad och omtyckt man där i trakten. Han nämndes alltid bara med förnamnet - Per Arvid. (se Svan 8).

Per arvid var gästfriheten själv och hans bord bågna av mat av alla sorter. Björn- och älgkött saknades aldrig men däremot var det ont om fisk. Någon sjö eller vattendrag finns nämligen inte i Svanliden eller dess närhet. Skulle svanlidenborna fiska någon gång, så fick de gå den långa vägen till Flåsjön i Jämtland eller Tåsjön i Ångermanland. Såvida de inte sökte sej till Sjougdälven. Bristen på vattendrag bidrog naturligtvis också till att det gick som det gick med Svanliden.

Människorna på båda sidor om länsgränsen var ofta förenade med vänskaps- och släktskapsband, och när de besökte varandra, så tog de aldrig den farbara men många mil längre vägen "runt-om-kring" över Lövvik, Hoting och Strömsund, utan de valde genvägen genom villande skog på i bästa fall fästigar fram till Svanliden. Och Per Arvid tog emot med öppna armar. Som vanligt. Blev det oväder, fick de ligga över. Utan betalningsskyldighet. Men så småningom

skogen. Svanliden skulle vara uttraderat. Så hästgetaren med vemor blev det sämre tider på Svanliden. Vägen dit kom aldrig. Förtjänstmöjligheterna var små. Arbetet hårt och strapatsrikt. Till det kom sjukdom och olyckor. Och isoleringen var betungande. De unga tröttnade först och flyttade ner på bygden. Andra följde efter så småningom. Den siste lämnade väl Svanliden i början av trettiotalet.

En tid framöver spelade väl Svanliden en viss roll som semesterort för hästar. Bönderna som bodde i byarna på båda sidor om länsgränsen brukade leda dem dit efter vinterns ansträngande timmerkörslor för behövlig vila. De lejde en hästgetare, som såg efter dem, och betalade honom en viss summa per häst. Det gick ju björn i skogen, och det fanns myrflarkar runt om, där de kunde bli liggande.

Då jag besökte Svanliden 1945, trodde jag mig faktiskt försatt till någon stäpp eller prärie då jag kom fram ur skogen och såg ut över Svanliden. En hjord hästar kom just galopperande förbi med flygande svansar och manar och klapprande hovar.

Ett stycke längre fram trängdes andra hästar kring en eld med bolmande rök. Hästgetaren kom just bärande på en börda med blött, rökbildande bränslesom han slängde på elden. Hästarna, som var omgivna av svarta moln av stickande och blodsugande mygg, knott och broms, trängde sej närmare elden för att röken som bildades skulle skrämma bort plågoandarna.

Jag gjorde en runda kring Svanliden tillsammans med hästskötaren. Han hade lagt beslag på den bäst bibehållna stugan. Den hade både fönster och dörrar i behåll. Men de flesta andra stugorna och bodarna hade gått förgängelsen till mötes. Broarna till boningshusen var redan nerruttnade, grönmossan flängde i spåntaken och skorstenarna var söndervittrade och delvis nerrasade. Några av bodarna och skjulen hade rasat ihop och höll på att bli ett med jorden.

Och diken, som grenade ut sej som ådror på en hand höll på att svälla igen alldeles, förbuskade av al och vide. Överallt på de forna åkrarna och lägdorna sköt decimeterhöga granplantor upp. På de sandiga ställena stretade de något högre tallplantorna. På kashögarna växte brännässlor, renfana och de högresta glödande rallarroarna bland glasskärvor och rostiga bleckburkar. En kvarlämnad rostig plog och en lika rostig järnspade och lieorv påminde om nybyggarnas dagliga ävel.

Om så och så många år skulle allt vara överslammat och gömt i jorden. Och trädplantorna skulle växa upp, i nivå med den gamla

skogen. Svanliden skulle vara utraderat. Sa hästgetaren med vemo-
dig uppsyn.

Anteckning

Nya Norrland 25/7 1975.

Omkring 1830 p
och hans hustru
liden, beläget dry
Byarna Svedje och

De ansökte om
skedde ok. 1830.
läggning till 1/8

Från bosättning
ha klarat sig rel
till god hjälp. S
f. 1825 18 år, sed
Peter f. 1840 sam
voro i 40-års åld
Men olyckorna kom

I kyrkboken för
Mattes i Svanliden
större olycka. I
"1844 6/8 Nybygg

Om denna "våldiga händelse"
död 1957 berättat :

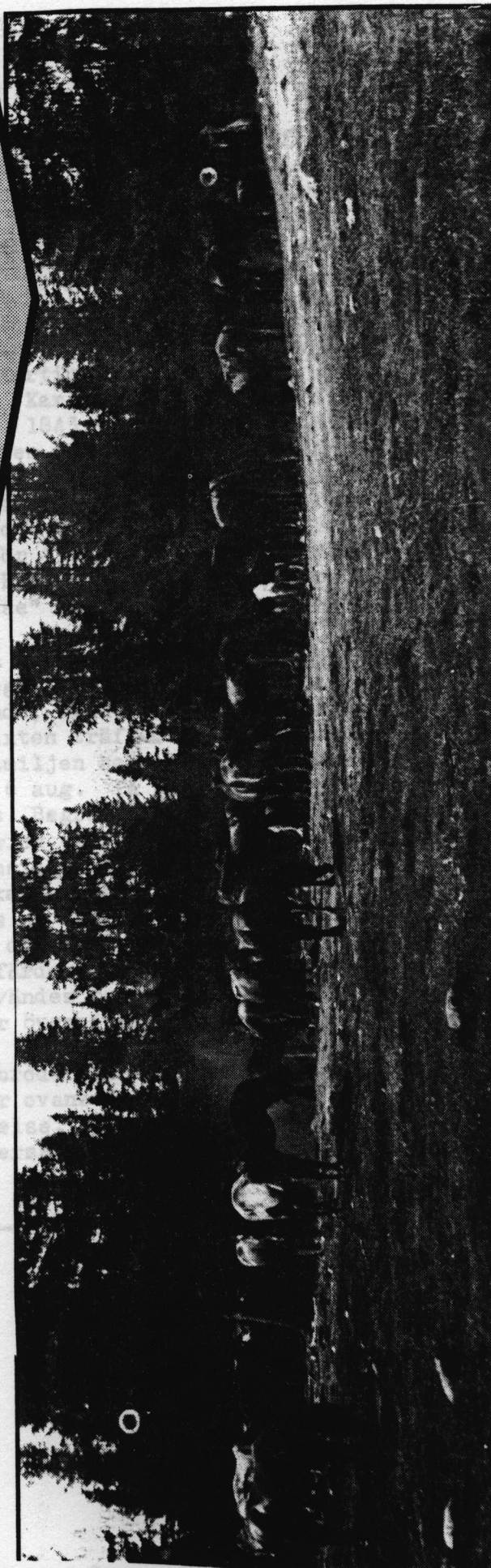
Mattes Ersson, hans hustru
på "Jon-Hinnermyra", den skog
var äktung, arbetet brådska
knall följt av en blix. Bli
föll död ner till marken. Familjen
år. Händelse inträffade den 1 aug.

så fort som möjligt begravas
Kyrkvägen från Svanliden
platser är 12-13 km. med säm
och myrar. Familjen måste sk
Siljeåsen. I Svanliden fanns
De förfärdigade en släpa å
färden. Det gick långsamt, f
Till Siljeåsen. Därifrån anv

Det behövs inga kommentarer
och sanka myrar.

Erik Olov Perssons far
f. 1837, var 7 år gammal när
han var ung, denna tilldrage
ovanstående för Erik Olov P

Hästbete på Svanlia med mängder av hästar

Anteckningar om Svanliden.Anteckningar om Svanliden.

Omkring 1830 påbörjade Mattes Ersson f. 1830 från Dorotea /Lavsjön/ och hans hustru Catarina Johansdotter f. 1802 i Tåsjö, ett nybygge Svanliden, beläget drygt en mil från Siljeåsens by mot Ångermanlands gränsen. Byarna Svedje och Skansnäset i Tåsjö socken gränsa mot Svanliden.

De ansökte om rätt att anlägga nybygget. Ansökan beviljades. Detta skedde okr. 1830. 1843 förrättades syn av lantmätare O. Lind. Skatteläggning till 1/8 dels mantal 1847.

Från bosättningen 1830 till synen 1843 synes Nybyggarna i Svanliden ha klarat sig relativt bra. Barnen hade nu vuxit upp och torde ha varit till god hjälp. Sonen Johan Martin var 20 år men tyvärr blind, Erik Salomon f. 1825 18 år, sedan Katarina /Karin/ Matilda född 1833, Anna Greta f. 1838, Peter f. 1840 samt Mattias f. 1843 18/5. Mattes Ersson och hans hustru voro i 40-års åldern. Det syntes arta sig bra för nybyggarna. Men olyckorna kommo:

I kyrkboken för 1843 18/3 står "Dag nybyggaren Mattes Ersson son Mattes i Svanliden 2 veckor och 4 dagar gammal". Året därpå kom en än större olycka. I dödsboken för Alanäs församling 1844 står antecknat: "1844 6/8 Nybyggaren Mattes Ersson i Svanliden, genom vådlig händelse".

Om denna "vådliga händelse" har Erik Olov Persson i Siljeåsen f. 1869 död 1957 berättat:

Mattes Ersson, hans hustru och barn voro sysselsatta med starrslotter på "Jon-Hinnersmyra", åen skogsslätter mot Ångermanlandsgränsen. Luften var åsktung, arbetet brådiskande, regn väntades. Plötsligt hördes en åskknall följt av en blix. Blixten träffade Mattes Ersson med påföljd att föll död ner till marken. Familjen hade då suttit på nybygget ett 15-tal år. Händelse inträffade den 6 aug. På grund av värmen måste den döde så fort som möjligt begravas. Begravningsplats var Alanäas kyrkogård.

Kyrkvägen från Svanliden gick över Siljeåsen, avståndet mellan dessa platser är 12-13 km. med sämsta tänkbara väg, en stig över skogsmark och myrar. Familjen måste skaffa hjälp. Denna hjälp var antagligen från Siljeåsen. I Svanliden fanns en stor svart tjur som var inävd som dragare. De förfärdigade en släpa å denna fastgjordes liket, sedan började färden. Det gick långsamt, färden tog många timmar innan de nådde fram till Siljeåsen. Därifrån användes roddbåt till Alanäset.

Det behövs inga kommentarer över detta sorgetåg över oländig mark och sank myrar.

Erik Olov Perssons farbroder Lars Larsson Lithander i Siljeåsen, f. 1837, var 7 år gammal när ovanstående hände, men han mindes väl, fäst han var, denna tilldragelse. Det var Lars Larsson som berättat ovanstående för Erik Olov Persson.

Katarina /bonärke/ Johansson

Vittnen:

E. Lindeberg, skollärare i Alanäs.

Jöns /bonärke/ Karlsson, dräng i Siljeåsen.

Anteckningar om Svanliden.

För de efterlevande måste dock livet fortsätta vidare, sonen Erik Salomon övertog nyb ygget 1857. Denne sålde dock senare sin del i Svanliden till sin broder Petter. Erik Salomon flyttade till ett ställe beläget vid Flåsjön, öster om Siljeåsen, på Alanäs byområde.

Petter blev gift med Maria Jonata Andersdotter från Svedje, Tåsjö. Ankan omgift med Hans Erik Persson f. 1843 från Siljeåsen. De bosatte sig i Svanliden. Hans Erik Perssons farfarsfar var den Hans Hansson från Öhn i Bodum, som blev gift med Anna Ersdotter i Siljeåsen./Se Birger Källberg "Alanäs socken".

Den 11 febr. 1857 erhöll Salomon Mattsson i Svanliden första uppbudet å 1/8 delens mantal skattehemmanet N:o 1 Svanliden.

Samma dag intecknades i fastigheten födorådsförmåner för modern Catarina Johansdotter, födorådsgivare Erik Salomon Mattsson födorådsförmånerna voro i sammandrag:

Under sin livstid skulle hon åtnjuta föda för 2 kor, 4 småfäkeatur samt deras avföda till följande höst, jämte skötsel för kreaturen. Tvenne tunnor korn, rent och väl rensat, av årets gröda. En 1/8 dels tunna råg, en 1/4 dels tunna fisk, en 1/8 dels tunna salt, ett 1/4 dels slaktnöt, och tvenne tunnor jordpäror. Till kläder 10 alnar lärft och trenne marker häcklat lin.

Utom för nyttjanderätt tillsammans med åbon i fähus, bakstuga, bodstuga och källare, skall enskilt boningsrum för personen, med sammanbyggt herberge inom 2 år från denna dag vara uppsatt och förfärdigat: skjuts till och ifrån ^{Kyrkan} och andra ärenden. Inträdde sjukdom skulle hon ha skötsel "anständig och cristlig vård". Skulle hon bli oförmögen att sköta sig själv, skulle särskilt skötningshjon anställas.

Undertecknat:

Siljeåsen den 11 febr. 1857.

Erik Salomon Mattsson

Katarina /bomärke/ Johansson
i Svanliden.

Vittnen:

E. Lindeberg, skollärare i Alanäs.

Jöns /bomärke/ Karlsson, dräng i Siljeåsen.

Från Havsnäs via Svanabyn till Ringvattnet.

Jag har ibland funderat på hur det gått för dem som flyttat från Alanäs socken, om de har några efterlevande o.s.v. Dessa efterforskningar brukar bli både tidsödande och kostsamma och blir därför sällan av. Häromdagen kom ett brev från Stockholm. En ung dam Pia Attermo berättade att hennes farmors mor Engla Katarina Matilda Landegren i Rödön troligen var från Alanäs. Tack vare det något ovanliga namnet Engla tog det inte mer än högst 2 minuter att hitta damen ifråga och hennes familj. Jag har aldrig varit med om att lösa ett dylikt släktproblem på så kort tid.

Till saken hör att Pias sambo Pär Carlsson också kommer från Alanäs. Hans stamfader är finnen Nils Andersson, som 1674 blir nybyggare i Gavsele i Åsele socken. Pias stamfader är Erik Jonsson. Också han är finne och från och med 1666 förste åbo i Ringvattnet i Alanäs socken. Må högre makter hålla sin skyddande hand över dessa unga, deras nyinköpta villa och dess lösa inventarier. Finnarna är ju kända för sitt hetsiga humör.

Jag skall i fortsättningen försöka berätta något om Engla Kristina Matilda och hennes förfäder. Till hjälp för dig som släktforskar, kommer jag att för varje familj skriva en s.k. ansedel. På ansedeln finner du namnen på föräldrar och barn, deras födelseår o.s.v. Om du vill, kan du ange släktskapet genom att på lämplig plats skriva t.ex. ff mf (farfars morfar), ff mf f (farfars morfars far) osv.

Vi börjar med att söka upp torpet, där Kristina Petrusdotter växte upp. Du startar från Wibergs affär på Brännan och följer stigen uppför berget. Så småningom kommer du fram till resterna av ett torp, som vi här i Havsnäs kallar för Petrus-torpet. Den som gett torpet dess namn är Petrus Ersson, som 1884 flyttade dit med sin familj. Kristina var då endast ett år gammal. Petrus Martialis Ersson var född i Svanliden den 29 juli 1858. Han dog på Petrus-torpet den 13 oktober 1920. Hustrun Lisa Helena Persdotter var lapska. Hon var född den 26 december 1839 i Ströms

Svsnliden.

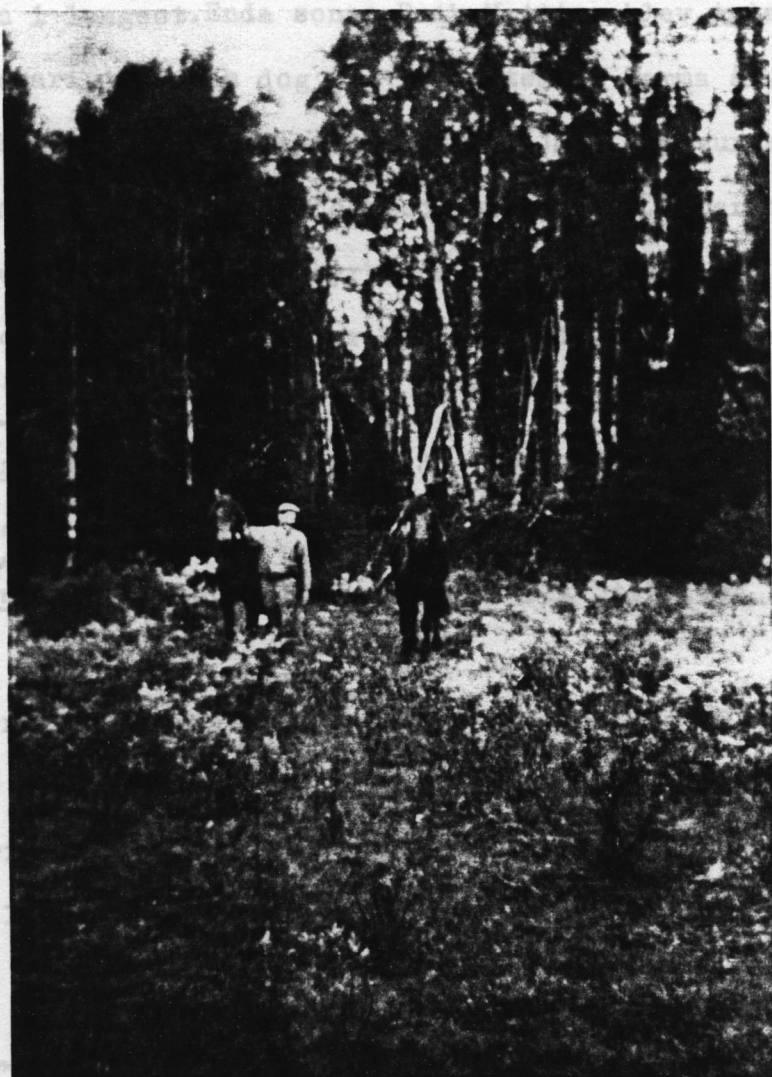

Parti av Svanliden på 1850-tal. I dag finns inte Svanliden.

Någon enda rest kan synas, bl.a en gammal brunn.

På väg till Svanliden.

örsamling och dog i magkräfta den 16 mars 1907. Äldsta dottern hette Kristina Hjertilda Serafia. Hon var född den 3 september 1879. Den 5 oktober 1911 dog hon i lungshot. Enda sonen Erik Mattias blev inte gammal. Han föddes den 1 januari 1882 och dog den 16 september samma år. Yngsta dottern engla Kristina Matilda föddes den 24 november 1883. Som vuxen blev hon gift med en värmlänning Landegren och bosatt i Rödön. Katarina Petrusdotter konfirmerades i Alanäs gamla kyrka den 3 april 1898.

Med ledning av ovanstående uppgifter skulle familjens ansedel få följande utseende:

f m m f
Petrus Martialis Ersson född 1858 29/6, död 1920 13/10 (Ha 114, Svan 2)
gift 1879 6/7 med (tabell 2 här) (red-
f m m m nedan.

Lisa Helena Persdotter (lappo) född 1839 26/12 i Ström, död 1907 16/3

born:

Kristina Hjertilda Serafia	f. 1879 3/9	död 1911 5/10
Erik Mattias	f. 1882 1/1	död 1882 16/9
<u>Engla</u> Katarina	f. 1883 24/11	gift Landegren, Rödön

Yngsta dottern lär ha varit mycket vacker.

tabell 2.

f m m f
Erik Salomon Mattsson, Svanliden, född 1825 8/12, Tåsjö (Svan 6, Al 109)

gift 1858 i juni med

f m m f m.
Gertrud Brita Persdotter född 1827 23/4 i Tåsjö.

born:

<u>Petrus Martialis</u> Ersson	f. 1858 29/6 (tabell 1, Svan 2, Ha 114)
Mattias	f. 1860 3/2 (S11 25)
Katarina Matilda	f. 1861 6/10
Erik Johan	f. 1864 10/7 död 1865 4/3 kl 10.e.m.
Erik	f. 1866 30/5

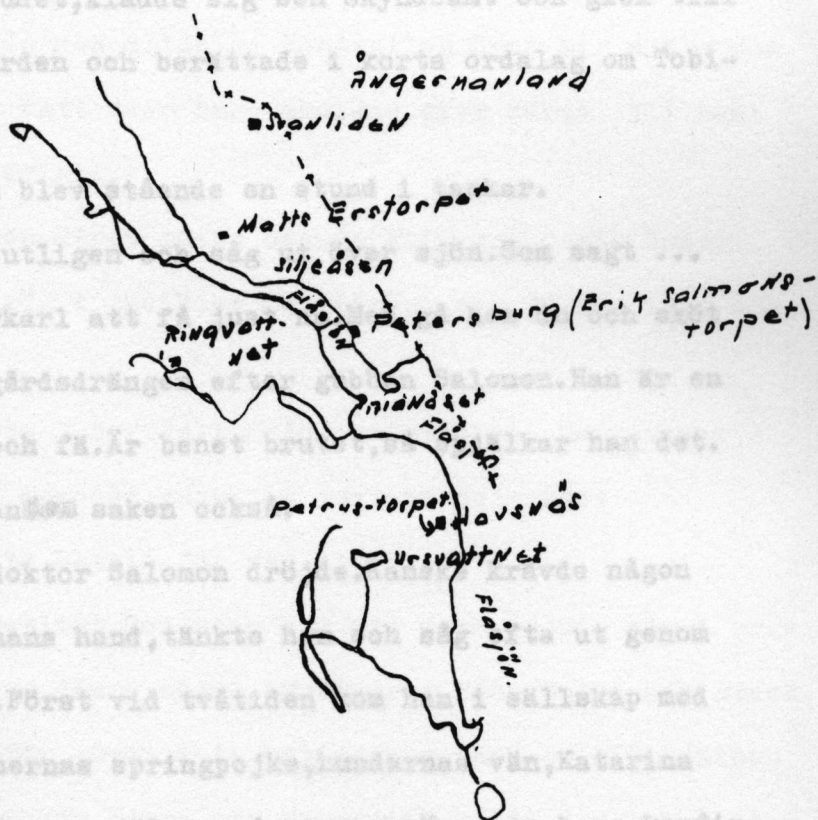
Familjen flyttade till Tåsjö 1866 12/1 men flyttade tillbaka till Svanliden redan den 27/11 samma år. Det blev en kort visit i grannsocknen.

Utleddningen härtill vet jag ingenting om. Finnblodet?

Efter en tid flyttade föräldrarna och yngste sonen Erik till Alanäset, och 1893 22/12 flyttade sonen Erik till Alsen, där han fått en tjänst som folkskollärare.

I Alanäset bosatte sig familjen på ett torp, som än i dag kallas för Erik Salmonstorpet. Det ligger norr om sjön c:a 5 km sydost om Siljeåsen. Första tiden måste familjen bo i en risikoja, och mor Gertrud fick använda en flat stenhälla som bakugn. Torpet är numera öde.

Erik Salmon försörjde sig bl.a. som tjärbrännare. Många lämningar efter tjärdalar, som han bränt, finns kvar på platsen. Han anlätades också som visman, berättas det, och han var skicklig att bota värk och ränsel (reumatism). Erik Salmon var inte ovillig att lära bort denna konst. "Det är inte svårt", sa han och läste ett par verser ur bibeln. "Dem ska du läsa, och så måste du tro, att du kan bota sjuka."

Kartskies

Vad jag skrivit om Erik Salmonstorpet bekräftas av nedanstående:

"Alanäset 1:49. Petersburg. Öster om Flåsjön, invid stranden, c:a 4 km norr om Alanäs kyrka. Erik Salomon Mattsson, f. 1825, gift 1858, d. i Havsnäs 1916. Hustru: Gertrud Brita Pehrson, f. 1827, d. i Havsnäs 1910.

Stället betydligt uppodlat, påbörjades 1871 och nedlades omkring 1908.

"Erik Salmon" var ansedd som "visman" och kunde häva värk samt bota vissa sjukdomar hos såväl människor som djur".

Per Jacobsson: Ödesbölen i Ström i senare tid.

Gustav Hedenvind Eriksson berättar också om Erik Salomon i sin bok:

Guld och mjöl. Kapitlet heter "Doktor Salomon". Men kom ihåg att Hedenvind var författare. Personerna han skriver om är produkter av hans fantasi. Två av dem går att känna igen. Den ene är "doktor Salomon" och den andre Joel Hansa (Olof Johansson Al 78).

"Men denna natt blev en verklig prøvonatt för Tobias. Och när Märta på morgonen tog av omslaget, fann hon benet mycket svullet, därtill skiftande i många färger. Då blev hon stående en lång stund att betrakta det, men skakade slutligen på huvudet, klädde sig sen skyndsamt och gick till Näset, mötte Joel Hansa på gården och berättade i korta ordalag om Tobias olycka.

Han lyssnade uppmärksamt och blev stående en stund i tankar.

- En tråkig nyhet, sade han slutligen och såg ut över sjön. Som sagt ... tråkigt ... Finns inte en körkarl att få just nu. Men gå hem du och sköt om Tobias. Jag skall skicka gårdsdrängen efter gubben Salomon. Han är en säker doktor för både folk och få. Är benet brutet, så spjälkar han det. Är foten ur led, så klarar han den saken också.

Märta gick hem tröstad. Men doktor Salomon dröjde. Kanske krävde någon syssla vid tjärdalen först hans hand, tänkte hon och såg ofta ut genom fönstret bort över bromyren. Först vid tvåtiden kom han i sällskap med sin son - de fria republikanernas springpojke, hundarnas vän, Katarina Jarns servitör - med ett knippe spjälor under armen. Nu voro hans konfirmationskläder - Katarinas gåva till honom - bara trasor, vilket gav vid handen att han varit i rörelse under sommaren. Genom hålen på hans byxor

lyste hullet fram,rocken hölls samman med träpinnar i stället för knappar. Håret hängde som lintottar under den brämlösa schaggmössan.Han såg på en gång frusen och inte frusen ut.Han kunde ha varit den trasiga lyckan lagd på is.Med spjälorna under armen gick han fram och satte sig på spishörnet,svepte sen in stugan i sin blå troskyldiga blick och naglade därpå fast den vid Laura,som satt vid bordsändan i färd med att stoppa sina strumpor,och begynte småvissla på Napoleons marsch över Alperna.

Fader Salomon grep sig genast an med Tobias ben,konstaterade benbrott och gav därpå sonen order att komma med spjälorna.Märta letade fram bandage och och tjänstgjorde som sjuksyster.När så behandlingen var fullbordad,sporde hon om doktorn höll tillgodo med en smörgås och kaffe.

Han höll tillgodo.Och som seden var på den bland doktorer av hans skola, så åt och drack han under tystnad,nästan gåtfull sådan.Sonen,assistenten, tycktes dock ta sin uppgift mindre högtidligt.Han tuggade,drack och sväljde,med blicken envist riktad mot Laura.Hon såg ned på sitt arbete,hon sjönk ihop,men kände hans sugande blick.Hon kände den i pannan,i hjässan, till sist i baknacken,den irriterade,den gjorde henne förvirrad,till sist förtvivlad.Slutligen förlorade hon alldeles kontrollen över sig själv och reste sig,slog stoppstrumpan rätt över hans ansikte,gick därpå till kam-maren och stängde dörren efter sig.

Han fick tuggan i vrångstrupen.Märta måste skynda till och dunka honom mellan axlarna.Han blev blodröd i ansiktet och tårögd,men åt sen igen och tycktes trivas.

Först efter måltiden,när Märta - bortsett från assistentens hostattack - bröt tystnaden och sporde om arvodet,genmälde doktorn helt kort:

- Mja.Ä liksom inte vanligt ta betalt för sån hjälp.

Men hon visste,vad som var vanligt.Och utan ett ord mera gjorde hon i ordning ordning ett paket kaffe,socker jämte några sovelvaror från Boden och stack till honom.Han tackade inte för gåvan,inte heller hon tackade för hjälpen å Tobias vägnar.Ty att hjälpa Vår Herre var hans tack,hette det också på den tiden.Med andra ord:I människans skenbara otacksamhet för sådant,som bero berodde av Herren,sålde sig tacket till honom.

- Åh ja, suckade Tobias nu nästan gråtmilt, ovh strök med tummen bort en tår i sina smala ögonspringor, riktade därpå blicken mot en kvist i det bruna taket och tillade: Nu ser de i alla fall nedmörkt ut. Först Vita Olle. Nu je. Hästen på stallet. två karlar i skogen. Här ligger je me brutet ben. Om det ändå vore möjligt få en körkarl.

Märta var sannerligen inte gladare än han nu, men stökade som vanligt med varjehanda och sökte trösta honom. I varje fall blev hans belägenhet inte bättre genom att grubbla över den, antydde hon, men tänkte själv mycket nu. Och efter två sömnlösa nätter fattade hon ett avgörande beslut. Hon skulle gå till Mor Hansa och höra och höra sig för med henne om något arbete. Hon ville åtminstone försörja sig själv, men sade ingenting.

När hon så stökat färdigt, klädde hon sig, sade adjö på en stund och gick. Här slutar Hedenvind sin berättelse om doktor Salomon. Många av Hedenvinds böcker är mycket läsvärda. Guld och mjöl hette den här. Låna den och läs om Tobias, Märtas och Lauras vidare öden.

Erik Salomon hade en son, som hette Mattias, född 1860. Mattias bodde på Mats Erstorpet (se kartskissen). Jag citerar ännu en gång Per Jacobsson och hans uppsats Ödesbölen i Ström i senare tid.

Matts Erstorpet. På grund av rågångsreglering under senare år ligger torpet både på Siljeåsens och Lillvikens ägor, c:a 1,5 km från Flåsjön. Mattias Ersson, son till Erik Salomon Mattsson, född 1860, död i Marieby 1919. Hustru: Anna Lovisa Jakobsdotter, född 1851. Torpet var till en del en gammal fäbodvall, som kallats Nordbuan efter en brukare Per Nord i Lillviken (Li 66). Denne Nord genomgick någon klass i Frösö trivialskola och tituleras i gamla handlingar för sockenskrivare. Stället om 120 kvadratrevor köptes 1890 för 550 kronor.

Tabell 3. *f m m f* Matts Ersson i Svanliden genom vållig handel-

Matts Ersson, nybyggare i Svanliden, född 1800 4/5 i Lavsjön, Dorotea, död 1844. Se tab 4, Svan 1.
gift 1825 6/11 med *f m m f* *f m m f*

Katarina Johansdotter, född 1802 22/3, Tåsjö, död 1865 28/5. på Jon-

Barn:

s Johan Martin f.1823 7/3 död 1850 24/6, blind. lätt följd
s Erik Salmon f.1825 8/12 se tabell 2. föll död till marken.
d Katarina Matilda f.1833 17/12
d Anna Greta f.1838 11/1
s Peter f.1840 16/6 se Svan 7.
s Mattias f.1843 18/3 död 1843 5/4

Ur Tåsjö vigselbok: "1825 6/11 sammanvigdes bondesonen Matts Ersson från Dorotea och Lavsjön med bondedöttern Katarina Johansdotter i Tåsjö".

Katarina Matilda f.1833 17/12 gifte sig 1866 16/12 med änklingen Mårten Eliasson f. 1826 och bosatt i Kroknäset, Tåsjö.

Dottren Anna Greta f.1838 11/1 gift 1856 15/6 med Mattias Göransson f. 1831 19/12 i Hössjön, Ström.

Ur Alanäs död- och begravningsbok: 1843 5/4 dog nybygggarsonen Mattes Mattsson i Svanliden 2 veckor och 4 dagar gammal.

Om Peter Mattsson född 1840 16/6 berättas, att han i Alanäset en mikaeli-helg blev sparkad av en häst, och att han då ådrog sig skador, som blev orsak till hans död. Enligt en annan uppgift kom Peter inte överens med lapparna och att hans död skulle vara en följd av lapparnas trollerier. Men tror du det, tror du säkert fel. Peter Mattsson dog 1873 24/7.

Hans änka Maria Jonata Andersdotter gifte om sig med Hans Erik Persson. (Se Svan 8 och Gu 50). Hon var dotter till Anders Andersson och Stina Greta Persdotter i Svedje, Tåsjö. En sondotter till dem Margit Persson är gift med Gösta Berglund i Gubbhögen.

I Alanäs död- och begravningsbok står antecknat:

"1844 6/8 dog nybyggaren Mattes Ersson i Svanliden genom vådlig händelse".

Om denna vådliga händelse har Erik Olof Persson i Siljeåsen berättat:

"Mattes Ersson, hans hustru och barn höll på med starrslätter på Jon-Hinnersmyra på gränsen mot Ångermanland. Luften var åsktung och arbetet

brådskanie. Det kunde bli regn. Plötsligt hördes en åskknall tätt följd av en blix. Blixten träffade Mats Ersson, och denne föll död till marken. Detta inträffade den 6 augusti 1844, och familjen hade då bott i Svanliden ett 15-tal år. På grund av värmen måste den döde begravas fortast möjligt. Närmaste begravningsplats var Alanäs kyrkogård.

Först måste liket fraktas till Siljeåsen, och dit fanns ingen väg bara en gångstig genom skogen och över myrarna. Från Svanliden till Siljeåsen är det mellan 12 till 13 km. Familjen måste skaffa hjälp. I Svanliden fanns en stor svart tjur, som man brukade använda som dragdjur. En släpa tillverkades och på den band man fast liket. Så började färden. Men det gick långsamt. Det dröjde många timmar, innan man kom till Siljeåsen. Därifrån fortsattes resan med båt till Alanäset!

För de efterlevande måste livet fortsätta. Sonen Erik Salomon övertog nybygget 1857. Men han sålde sin del till brodern Peter och flyttade till Alanäset med sin familj. Denna flyttning har jag redan berättat om.

Samma dag och år som Erik Salomon övertog hemgården blev han skyldig att lämna födor åd till sin mor Katarina Johansdotter. Det var den tidens ålderspension.

Födorådsförmånerna var i sammandrag följande:

Katarina skulle ha föda till 2 kor och 4 småfäkeatur samt deras avkomma till följande höst jämte skötsel av kreaturen. Tvenne tunnor korn, rent och väl ansat, av årets gröda. 1/8-dels tunna råg, 1/4-dels tunna fisk, 1/8-dels tunna salt, 1/4-dels slaktnöt och tvenne tunnor jordpäron. Till kläder 10 alnar lärft och trenne marker häcklat lin.

Utom nyttjanderätt tillsammans med åbon i fähus, bakstuga, bodstuga och källare skall enskilt boningsrum med sammanbyggt härbre inom två från denna dag vara uppsatt och färdigbyggt. Skjuts till och ifrån kyrkan och i andra ärenden. Inträdde sjukdom skulle hon ha "anständig och christlig vård. Om hon inte kunde klara sig själv skulle särskilt skötningshjon anställas.

Siljeåsen den 11 febr. 1847

Erik Salomon Mattsson

Brita Kajsa f. 1801 Katarina (bom.) Johansson
 Daniel f. 1803 Vittnen:
 Anna Lisa f. 1805 13/2 E. Lindeberg, skoll., Alanäs
 Om denna familj vet jag inte mer än att Jöns (bom.) Karlsson, dräng i
 Siljeåsen.

- + -

Protokoll, hållet vid Allmän Sockenstämma den 21 okt. 1849.

S.D. På därom gjord framställning beviljades änkan Katarina Johansdotter i Svanliden att ur församlingens fattigkassa uppbära tio riksdaler banko i och för sökande av läkemedel för sin sjuka son Johan Martin. Dock skulle dessa medel ej få lyftas förrän hon styrkte att de till därmed åsyftat ändamål behörigen använts. f. 1752

För en fjärdedels tunna korn, som till ovannämnde Johan Martin Mattssöns underhåll av socknen blivit beviljad och ur sockenmagasinet på lån uttagen, anmodades kyrkvärden Lars Olofsson i Siljeåsen, att, i egenskap av fattigföreståndare, utgiva skuldförbindelse å kapellagets vägnar.

Sofia f. 1767 Datum ut supra

Jon Persson hade vissa svårigheter in fidem
 le hade länsman Gavelin stämt drängen F.A.W. Edlund.
 mars 1763 rynt från sin hushande Jon Persson och under 16 dagar bott

Tabell 4. *f m m f f f.* bärga "vid Mårdsjön på Svedjelandet". Under dessa 16 dagar hade

Erik Jonsson, *f m m f f f.* Lavsjön, Dorotea, född 1756 (se tabell 5) *f m m f f f.* kanesson förvarade i

gift 1781 med *f m m f f f.* tänker på den dåliga mat, som tjänstefolket fick denna tid,

Sofia Salomonsdotter född 1759 från Tallsjö, *f m m f f f.* haft 16 härliga julaftnar

Barn: Bengt hade ätit upp två stekar av en oxren, två bogar med bringa och ha

s Salomon mindre renostar, f. 1783 rkade tjäderbröst, 1/2 lispund torrbrax-

s Per tre stora blåsor m. f. 1787 k.

s Paulus *f m m f f f.* gesson hade redan f. 1789 t fast för snatteri, och nu blev straffet

s Erik dömdes att böta f. 1794 kopparynt, och han skulle betala To-

d Karin *f m m f f f.* gesson med 38 daler f. 1796 mynt för de stulna varorna. Dessutom

d Gertrud bestraffas med f. 1798 spö, tre slag av paret".

s Mattias Tomas betala böter f. 1800 4/5 se tabell 3, Svan 1 med arbe-

...som synes var lagarna hårda för tjänstefolket. Hade man tagit tjänst
d Brita Kajsa f.1801
...ett år så var man så gott som livegen denna tid. Rydde drängen eller
s Daniel f.1803
...behövde husbonden endast anmäla detta till länsman. Denne hämtade
d Anna Lisa f.1805 13/2
...tillbaka rymlingen. Men när denne behandlades av husbondfolket togs säl-
Om denna familj vet jag inte mer än som står här ovan.

Tabell 5.

Jon Persson, Lavsjön, född 1724 i Svanabyn

se tabell 6.

gift 1751 med

Karin Ersdotter född 1723. Födelseort obekant.

Barn:

s Per f.1752

d Brita f.1754

s Erik f.1756

se tabell 3.

s Mats f.1759

d Lisa f.1762

d Sofia f.1767

Jon Persson hade vissa svårigheter med sina drängar. Vid tinget 1764 i Åsele hade länsman Gavelin stämt drängen Bengt Helgesson för att denne i mars 1763 rymt från sin husbonde Jon Persson och under 16 dagar bott i ett härbärke "vid Mårdsjön på Svedjelandet". Under dessa 16 dagar hade drängen kalasat på den mat, som skattelappen Tomas Håkansson förvarade i härbret. Om man tänker på den dåliga mat, som tjänstefolket fick denna tid, så måste drängen Bengt ha känt det som om han haft 16 härliga julaftnar i rad. Bengt hade ätit upp två stekar av en oxren, två bogar med bringa och ha hals, åtta mindre renostar, åtta torkade tjäderbröst, 1/2 lispund torrbraxen samt tre stora blåsor med mjölk.

Bengt Helgesson hade redan 1757 åkt fast för snatteri, och nu blev straffet hårt. Han dömdes att böta 114 daler kopparmynt, och han skulle betala Tomas Håkansson med 38 daler kopparmynt för de stulna varorna. Dessutom skulle han bestraffas med "fempar spö, tre slag av paret".

Kunde inte Tomas betala böterna med pengar, skulle han betala dem med arbe-

te. Som synes var lagarna hårda för tjänstefolket. Hade man tagit tjänst för ett år så var man så gott som livegen denna tid. Rymde drängen eller pigan, behövde husbonden endast anmäla detta till länsman. Denne hämtade då tillbaka rymlingen. Men hur denne behandlades av husbondfolket togs sällan någon hänsyn till. f. 1742 gift med Per Salomonsson

Att det inte var problemfritt att vara dräng hos Jon Persson bekräftades 1766, då ytterligare en dräng, Tomas Klementsson året innan rymt från sin drängplats hos Jon. Tomas hade fått hela årslönen 12 daler i förskott. Han hade också fått kläder. Men han klagade på maten, som han ansåg alldeles för knapp. Rätten dömde, att Tomas skulle återta sin tjänst hos Jon Persson. Något bevis på att han blivit illa behandlad av Jon framkom inte vid rättsförhandlingarna. Tomas hade klart brutit mot bestämmelserna i 1739 års Kongl. Tjenste Hjons Ordning står det i domslutet 1766. tingsprotokoll från 1759 berättar om detta.

Jon Perssons svårigheter med sina drängar kan möjligen bero på ett mindre lyckat äktenskap. Av tingsprotokoll 1777 och 1778 framgår att Jon och Karin flera gånger bråkade med varandra och att de därför varnats av samfundsprästern. Det upplystes också inför rätten att Jon hade vissa igen, problem med spriten. När han blev full grälade Karin på honom. Då hände det ibland att Jan ilsknade till och gav henne stryk. Det var nog inte så lätt att leva tillsammans med Karin. Hon hade ett särdeles hetsigt humör, och 1769 blev hon instämd till tinget, för att hon på kyrkvägen råkat i slagsmål med nämndemannen Adam Hanssons fru i Lomsjö. af hwilket dess

frånvarande Sonen wäl föreställt sig hwar ehanda, men ei kunnat sluta något

Tabell 6. han i följande med dess Broder efter flere dagars letande fant

Per Eriksson, Svanaby, född 1700, död 1758 och en större sten med widia om

gift 1. 1721 med , att han kan skolat hänga sig sielf, samt til den Andan

Lisbeta Jonsdotter född 1705, död 1738 utseend se tabell 7 med widian brus -

Barn: att han således nedfallit och att han therefter welat göra sig fri

s Erik an, märktes deraf, att f. 1722 til den Andan haft Knifwen uptagen brade.

s Jon liggande wid igenfin f. 1724, hwarefter se tabell 5 thertil för-

d Märet allig Klata inlagt f. 1727 1804 kroppen, samt nedsett honom uti en

gift 2 med gropp, till dess utslag nu wid tinget falla skulle.

Kerstin Kristoffersdotter född 1710, troligen från Junsele, död 1784. sig

Barn: och wäl an, samt lefwat i frid och sänja både med hustru, Barn och

s Henrik f. 1741 han på något sätt isat sig orolig,

d Anna f. 1742 gift med Per Salomonsson

d Gertrud f. 1744 " " Elias Hansson i Bäcksele

d Kristin f. 1745 död efter nöddop lig begravning

d Elisabet f. 1748 han begravas i ordning. I avvaktan på utslag i ting-

d Ablun f. 1751 gift med Olof Thomasson: son i Tju-

s Anders f. 1755 flyttade till Vispa och gifte sig

med Erik Hanssons dotter Anna.

Per Eriksson var tungsint och grubblande, och de sista åren vanskötte han sin gård. 1758 hängde han sig.

I ett tingsprotokoll från 1759 berättas om detta. af ondt upsat, kom-

"Anmälte Länsman Johan Edin huru nybyggaren Pär Ersson i Swanabyn inemot

60 år gammal öfwer 1 1/2 år skal warit swagsint, som åldraförst tagit början

af en swår hufwudwärk, som sedermera Continuerat, så att hans anhöriga somli-

ge tider måst hålla wakt om honom til thess han åter kommit sig före igen,

berättade sonen Nämndeman Erik Pärsson att under sällskap litet förr mid-

sommars dagen til Lafsion, tröttnade fadren och stannade litet efter, tå

Sonen först gådt fram til Byn, men som fadren drögde gick Sonen genast

tilbaka, at söka dock utan att finna honom förän om Pärsmässodagen enhalf mil

ifrån Swanabyn, sedan han ifrån förenemde tid warit borta, af hwilket dess

frånwarande Sonen wäl förestält sig hwar ehanda, men ei kunnat sluta något

wist, innan han i följe med dess Broder efter flere dagars letande fant

honom igen, ther han legat emellan en Biörk och en större sten med widia om

halsen, hwaraf slöts, att när han skolat hänga sig sielf, samt til den ändan

stådt på stenen, hwarifrån han efter alt utseende nedhoppat, had widian brus -

tit, samt han således nedfallit och att han thereafter welat giöra sig fri

från widian, märktes deraf, att han til den ändan haft Knifwen uptagen brede-

wid sig liggande wid igenfinnandet, hwarefter Sönerne uti en thertil för-

färdigad wanlig Kista inlagt then döda kroppen, samt nedsatt honom uti en

wäl förwarad grop, till dess utslag nu wid tinget falla skulle.

På förfrågan huru thess lefnad warit, intygades allmänt, att han fördt sig stilla och wäl an, samt lefwat i frid och sämja både med hustru, Barn och grannar, wetande ingen att säja, det han på något sätt isat sig orolig, eller annorledes, än, som en Kristen ägnar och anstår."

Rätten var tveksam över hur man skulle hantera Per Erikssons döda kropp. Skulle han anses som självspilling och icke få en kristlig begravning eller skulle han begravas i vanlig ordning. I avvaktan på utslag i tinget hade sönerna troligtvis begravt den döda kroppen på Storholmen i Tjusjön och inte i skogen var som helst. Denna holme kallas än i dag "dödmans holme".

Efter överläggning kom rätten fram till att

"then afledne Pär Ersson finnes hafwa warit til sinnena oroad och beswärad, af hwilkwn hufwudswaghet han således mera än af ondt upsåt, kommit, att afhända sig sjelf lifwet, fördenskull ... finner Härads Rätten, att dess döda kropp må handteras och begrafwas; dock i stillhet ..."

Tabell 7.

fm mf ff ff mf (Kervelainen)
Jon Ersson Kervel, Svanaby, född omkr. 1660 i Ringvattnet, Alanäs socken.
 g. m. död 1735

Märet Johansdotter från Tåsjö, död 1740.

Barn:

Malin	f. 1695	
Märet	f. 1696	
Sofia	f. 1701	
<u>Lisbeta</u>	f. 1705	se tabell 6.
Jon	f. 1710	

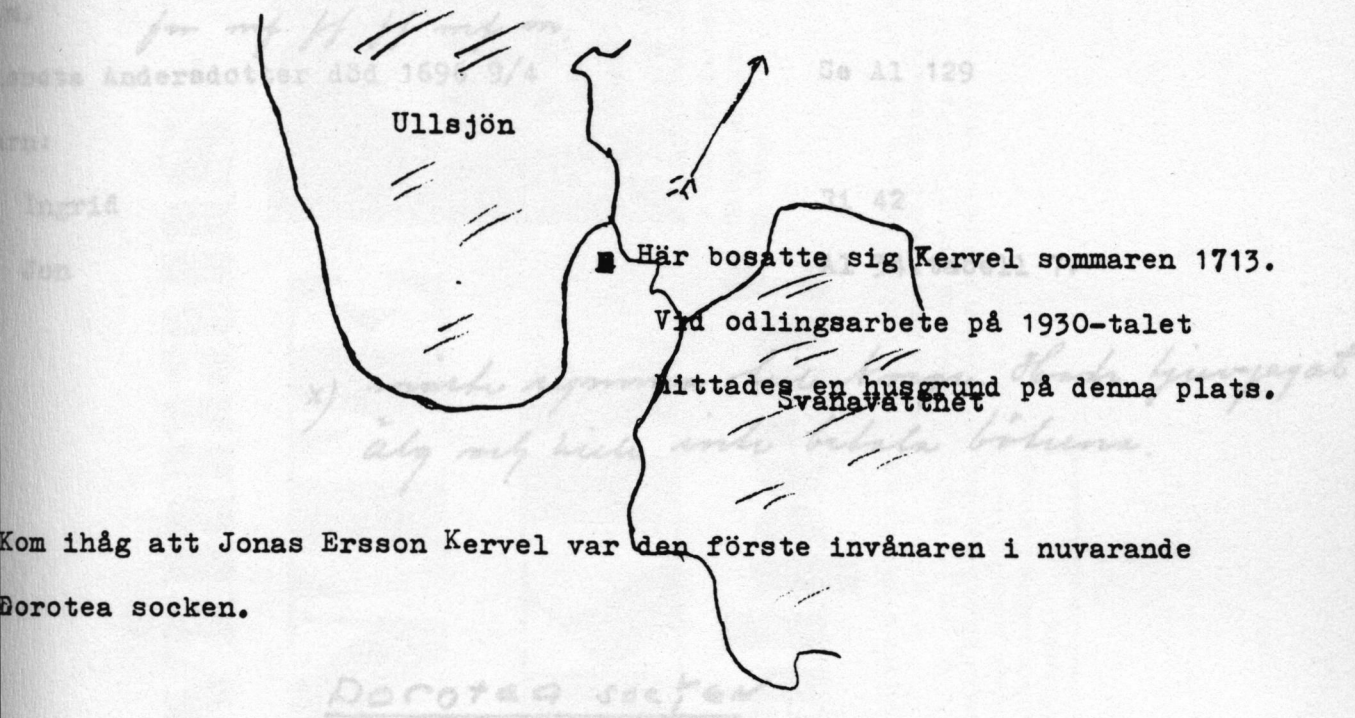
Vid Åseletinget den 5 jan. 1715 omtalas att en bonde vid namn Jon Ersson Kervel sommaren 1713 utan lov bosatt sig på Simsjöns skatteland, närmare bestämt "på Eden mellan Swanawatnen".

När Kervel bosatte sig i Svanaby, bodde han några år i Lövvik i Tåsjö, som på den tiden hörde till Fjällsjö. Åren 1695 och 1696 bodde han i var-

Je fall i Lövvik, då döttrarna Malin och Märet föddes.

Jonason, Ringvattnet, nybyggare

Al 38.

Kom ihåg att Jonas Ersson Kervel var den förste invånaren i nuvarande Dorotea socken.

Det berättas att Kervel var liten till växten och en händig svarvare. Hans fru Märet var finnflicka. Hon hade åtminstone två bröder bosatta i Tåsjö. Dottern Märith blev "gammeljänta". Men ett sommaräventyr fick hon i alla fall vara med om. Vid midsommartiden 1728 fick Kervels besök av finnen Johan Mattsson från Brahestad i Finland. Resultatet av detta besök blev att Märet, då 33 år gammal, blev med barn. Men det var något skumt med Johan Mattsson, så något äktenskap blev det inte.

Hur det var med renligheten under första tid framgår av en gammal historia. Där berättas att fru Kervel en dag hade tvättat sig i Näsbacken och gjort sig så fin som möjligt var. När hon kom in i rökstugan (pörtet) satt maken där och slöjdade. Men han kände inte igen sin nytvättade fru utan frågade, vem det var.

På så sätt uppstod ordspråket: Du är som en Kervel. Du känner inte käringen.

En del påstår att denna händelse skulle avse Kervels föräldrar, Erik Jonsson och Lisbeta i Ringvattnet. Andra påstår, som framgår av ovanstående, att det gäller Svanaby-Kervel. Jag håller med de senare. Ringvattenborna är ett renligt folk.

tabell 8. *for mff ff ff mff f.*
 Erik Jonsson, Ringvattnet, nybyggare x)

.m. *for mff ff ff mff m.*
 Isbeta Andersdotter död 1696 9/4

arn:

Ingrid

Jon

Ri 38.

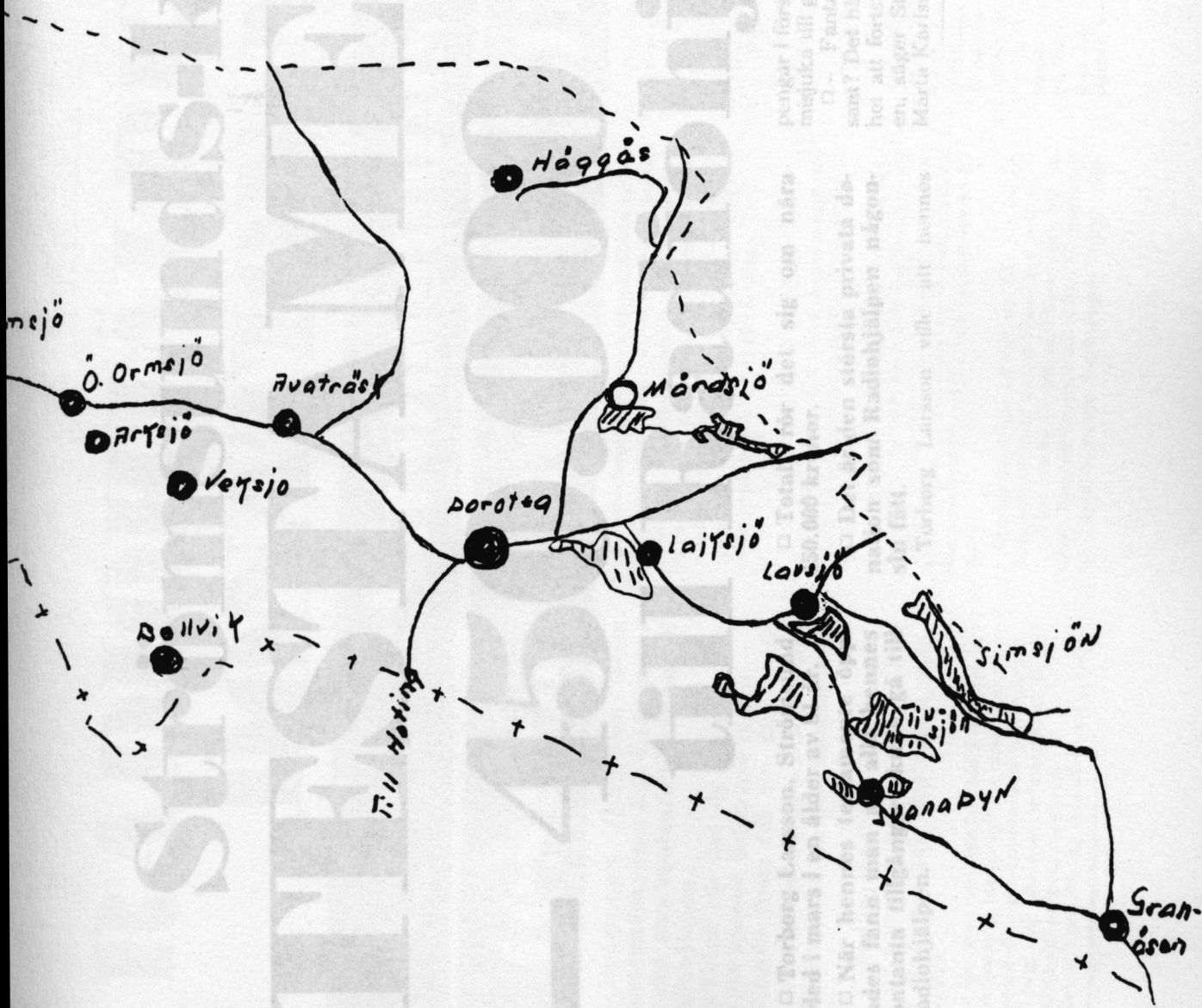
Se A1 129

Ri 42

A1 34. tabell 7.

x) märkt rymsma till Norge. Skade tjuv-pagat
 äly mff rick inke betala böterna.

Dorotea socken

Strömsunds-kvinnans

TESTAMENTEN

450.000 KR

till Radiohjälpen!

□ Torborg Larsson ville hjälpa de som drabbats av stomi.

□ Torborg Larsson, Strömsund, avled i mars i en ålder av 81 år.

□ När hennes testamente öppnades fann man att alla hennes kontanta tillgångar skulle gå till Radiohjälpen.

□ Totalt rör det sig om nära 450.000 kronor.

□ Det är den största privata donation som Radiohjälpen någonsin fått.

Torborg Larsson ville att hennes

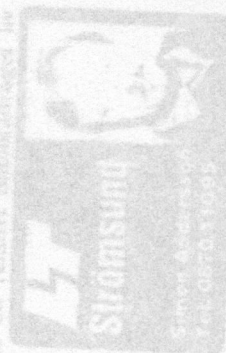
pengar i första hand ska komma de stömsjuka till godo.

□ - Fantastiskt, är det verkligen sant? Det här innebär att vi får möjlighet att fortsätta stödja stomiforskningen, säger Stomiförbundets ordförande Märta Karlsson, Filipstad.

□ Torborg Larsson levde de tretton sista åren av sitt liv tillbakadraget, i ett omodernt Per Albin-torp. Den skogsfastighet hon också ägde tillfaller hennes syskon.

Det har man naturligt beskedet med glädje och förvåning, tackar och tar emot. Hon riktar sig till alla som har varit gläddes så högt i tak eftersom de kommer att få en stor del av penninggåvan. Det är i och för sig inte så ovanligt med

senhåll som vi ser på att fortsätta stödsaken för de barn och ungdomar som drabbats av sjukdomen. Vinsten får vi som alla andra förbund delat av staten till vår verksamhet, men det är långt större tillägg. Att nu vet vi inte hur mycket vi kommer att få av den här donationen men även sammanlagt storlek kommer vi att fortsätta stöda på.

RADIOHJÄLPENS STÖRSTA DONATION NÅGONSIN

Strömsundskvinnan

testamenterade alla sina pengar

□ Strömsund (LT) En äldre strömsundskvinna har testamenterat alla sina kontanta tillgångar till Radiohjälpens.

□ Totalt rör det sig om närmare 50.000 kronor, inklusive ränta!

□ Ända fram till sin död levde kvinnan tillbakadraget och i materiellt avseende unnade hon sig inget lyx.

□ Penninggåvan är den största privata donation genom testamente i Radiohjälpens fått sedan starten 1950.

Där har man mottagit beskedet med glädje och förtjusning, tackar och tar emot. Hos riksbundet för stomiopererade står glädjen så högt i tak eftersom de kommer att få sin så hårdta del av penninggåvan.

Det är i och för sig inte så ovanligt med

privata donationer, men någon så stor summa som denna kan jag inte vid en snabb genomgång se att Radiohjälpens erhållit tidigare, kommenterar kamrer Kersin Lindgård, Radiohjälpens, Stockholm. Av de gåvor man tidigare fått in från privatpersoner ligger de största på omkring 100.000 kronor.

AVLED I MARS

I mars i år avled förra hemmansägaren Torborg Larsson, Strömsund. Hon var vid sin bortgång 81 år.

Av det testamente från 1979 som hon lämnade efter sig redovisar hon hur hennes tillgångar ska fördelas, bl.a. att alla hennes kontanta tillgångar ska doneras till Radiohjälpens för att i första hand komma de stomisjuka till godo.

Övriga tillgångar i dödsboet, bl.a. en skogsfastighet, tillfaller den avlidnas två syskon.

- Fantastiskt, är det verkligen sant. Oh, så roligt. Det här innebär att vi kan få möjlighet att fortsätta stödja forskningen kring upp-

komsten av stomi. Alla ska veta att vårt förbund behöver pengar.

Så kommenterade ILCO:s förbundsordförande Märta Karlsson, Filipstad, uppgiften om att strömsundskvinnan i sitt testamente särskilt velat måna om de stomisjuka.

Riksförbundet för stomiopererade (ILCO) har funnits till i 14 år och har idag 5.000 medlemmar och 24 länsavdelningar.

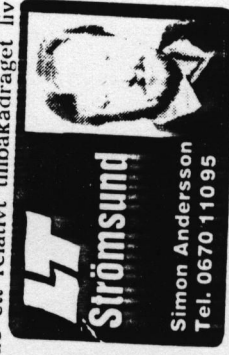
"GÅVAN KOMMER LÄGLIGT"

- Den här gåvan kommer mycket lägligt. De pengar vi fick in från radiohjälpensinsamlingen 1979 är nu på upphållningen. Vi har även vänt fondmedlen till framförallt forskning samtidigt som vi satsat på att förbättra situationen för de barn och ungdomar som drabbas av sjukdomen. Visserligen får vi som alla andra förbund bidrag av staten till vår verksamhet, men det är långt ifrån tillräckligt. Ännu vet vi inte hur mycket vi kommer att få av den här donationen men oavsett summans storlek kommer vi att fortsätta stötta pågå-

ende forskning kring vad som orsakar stomi samt verka för att förbättra förhållandena för stomisjuka och genom upplysning sprida ökad kunskap om sjukdomen, säger förbundsordförande Karlsson.

De sista tretton åren av sitt liv var Torborg Larsson bosatt i Strömsund, i ett omodernt Per-Albin-hus strax norr om samhället.

Tidigare bodde hon i Alanäset där hon hade en jord- och skogsbruksfastighet. I samband med att hon flyttade till Strömsund sålde hon fastigheten i Alanäset. Torborg Larsson levde ett relativt tillbakadraget liv och unnade sig ingen lyx trots alla sina pengar. Nu kommer slantar-na istället desto fler tillgodo.

Simon Andersson
Tel. 0670 11095

TORBERG var bara 12 år gammal, när hennes mor dog. Året var 1914, det var en dag i början av maj och den lilla flickan från Alanäset i Jämtland - hemmansägare Elis Larssons äldsta dotter - var på väg att utvecklas till en ung och mycket vacker flicka.

När Torborg hade sitt midjelånga kastanjebruna
hår helt utslaget var hon en betagande syn.

Torborg skapar en förmögenhet.

TORBORG var bara 12 år gammal, när hennes mor dog. Året var 1914, det var en dag i början av maj och den lilla flickan från Alanäset i Jämtland - hemmansägare Elis Larssons äldsta dotter - var på väg att utvecklas till en ung och mycket vacker dam.

När hon någon gång hade sitt midjelånga, kastanjebruna hår helt utslaget var hon en betagande syn för envar och det fanns väl ingen av de unga männen på trakten som inte drömde om en framtid med Torborg. Men Torborg Larsson var inte en flicka vem som helst. I hennes drömmar för framtiden ingick inte alls rollen som bondmora. Till det var hon alltför självständig och alltför lite intresserad av de typiskt kvinnliga rollerna. Torborgs bror Einar Larsson, pensionerad kaféägare i Malmö, berättar om sin syster: - Att sätta henne på plats var det ingen som var kapabel till. Torborg gick sina egna vägar hon. Och stark och självständig var hon.

- Visst var hon vacker som en sommargryning men den skönheten tänkte hon definitivt inte slösa bort som bondmora. Hon ville vara sin egen.

Och sina egna vägar gick hon, Torborg Larsson - ända in i döden. När hon avled, 82 år gammal, på långvårdskliniken i Strömsund i mitten av mars i år, hade hon till allas förvåning lyckats skrapa ihop en smärre förmögenhet.

Nästan en halv miljon i kontanter lämnade hon efter sig. Men inte ett öre härav gick till syskonen.

Torborg testamenterade hela sin förmögenhet till Radiohjälpen. Pengarna skulle gå till hjälp för de stomiopererade, ville Torborg.

- Egentligen precis vad man skulle kunna vänta sig av Torborg, säger brodern Einar och skrattar.

Så berättar Einar Larsson om sin syster Torborg:

- Torborg är äldst av oss syskon, åtta år äldre än jag och tio år äldre än vår lillasyster Erica, så när mamma dog var det helt naturligt att Torborg skulle ta hand om hemmet.

- Under ett år, medan Torborg gick på hushållsskola, hade pappa en hushållerska anställd, men sen blev det Torborg som fick ta över.

- Hon var alltså knappt fyllda 14 år, när hon fick ta ansvar för hela hemmet.

Och att ensam sköta ett helt hushåll på den tiden var inget litet ansvar. För det första skulle Torborg hålla pappa, oss syskon och tre drängar med mat, tre gånger om dagen. Hon skulle städa, lappa och laga kläder, stoppa strumpor och ha huvudansvaret för djuren.

När det var dags för slakt, kring jul varje år, var det Torborg som fick ta hand om allt kött. Då skulle hon salta in skinkor, göra sylta, blodpalt och korv.

- Jag minns att Torborg fortfarande hade fullt med arbete kvar, när vi gick och lade oss på kvällen och att hon redan var mitt uppe i sina morgonsysslor, när vi kom ner i köket på morgonen för att äta frukost.

- Min stackars syster sov säkerligen inte många timmar per natt under de här åren.

Einar minns också att Torborg, trots sin övermänskliga arbetsbörda, alltid var pigg och glad och sin skönhet behöll hon alltjämt.

Folket i Alanäset beundrade henne allmänt och friarskaran växte med åren. Torborg var ju inte bara ovanligt vacker, nu hade hon dessutom rykte om sig att vara en särdeles duktig kvinna.

Att få Torberg Larsson till hustru var väl liksom det bästa en ung man kunde önska sig.

Men Torborg visade inte det mesta intresse för alla sina friare, berättar Einar. Hon hade fullt upp med att sköta om gården, pappa och oss syskon, och när det där med giftermål någon gång kom på tal, slog hon ifrån sig med båda händerna.

- Det får allt vänta, sa hon bara. Jag har så mycket annat att stå i.

Torborg hade ännu inte fyllt 30, när pappa dog. Att gården då skulle säljas var det aldrig tal om. Det var liksom självskrivet, att Torborg skulle ta över. Under årens lopp hade hon nämligen också hunnit läsa sig till det mesta om hur ett hemman skulle skötas.

Hon hade själv jobbat i skogen med avverkning och timmerkörning. Hon kunde plöja, så och skörda. Allt om hur man skötte djuren visste hon tidigare, och hon var en baddare både på fiske och jakt.

Den vackra Torborg, som de unga männen i byn helst velat se i skir brudklänning, gick nu dagarna i ända omkring i blåställ och gummistövlar. Bondmora blev hon alltså aldrig, Torborg Larsson. Hon blev i stället sin egen husbonde.

De som minns vet att berätta att Torborg Larsson var att betrakta som en mönsterlantbeukare. Hennes gård blomstrade, hon fick goda skördar och skogen litten bit skogsmark, och Håkan Ekman minns, att Torborg gav drygt 20 000 för gav fin avkastning.

Hemma i Alanäset väckte hon allmänhetens beundran, men det fanns också de som nog tyckte Torborg Larsson var lite knepig.

Som andra var hon i alla fall inte, det var man överens om.

- Jo, nog var hon väl lite speciell, minns Einar, som trots att han har bott i Malmö sedan kriget har sin klingande jämtlandsdialekt kvar.

- Hon jobbade och slet för det mesta, men när hon någon gång var ledig, tillbringade hon mest fritiden för sig själv.

- Hon läste böcker - men icke romaner om kärlek och vackra människor utan fackböcker om skogsbruk och jorden - hon tog långa skogspromenader, jagade eller fiskade och så spelade hon dragspel. Då låste hon in sig på sitt rum, och så fick höra "Spiskroksvalsen" eller "Avestaforsens bruk" strömma ut i huset. Torborg Larsson hade hunnit bli 52 år, innan hon mötte kärleken.

Han hette Eli Hannila, det var våren 1954, och han kom som skogshuggare till Alanäset. Dessutom spelade han dragspel.

- Kanske var det avgörande för att tycke skulle uppstå, säger Einar Larsson, som nu hade flyttat hemifrån och bara sparodiskt hade kontakt med sin syster.

- Något var det i alla fall somhände, för jag minns, att Torborg och Eli förlovade sig ganska omgående och att han då flyttade från drängkammaren in i huset.

- Eli var skötsam och duktig, berättar Håkan Ekman i Strömsund, mannen som under de sista åren var Torborgs juridiske rådgivare, och jag är säker på att Torborg hade stor nytta av honom.

- Så vitt jag vet levde de ett mycket enkelt liv. De arbetade och slet och tjänade en del pengar men unnade sig själva ingen lyx eller överflöd.

Gården i Alanäset skötte de med den äran.

I början av 1960-talet tyckte emellertid Torborg Larsson att det började bli alltför tungt att driva gården i Alanäset.

Hon sålde den och köpte i stället en liten fastighet, ett så kallat Per-Albin-torp, beläget ett par kilometer norr om Strömsund. Till huset hörde en mycket liten bit skogsmark, och Håkan Ekman minns, att Torborg gav drygt 20 000 för alltsammans.

På våren 1962 var försäljningen av Alanäset klar och Torborg och hennes Eeli flyttade in i det lilla torpet. Det var en enkel stuga, som saknade både centralvärme och rinnande vatten, men Torborg och Eeli tycktes finna sig väl tillrätta.

Einar Larsson berättar:

- Jag var uppe och hälsade på dem några gånger och jag minns att jag förvånade mig över att de levde så enkelt. Torborg måste ju ha fått en del pengar för gården i Alanäset och ändå levde hon som en fattiglapp.

- När ja påpekade detta, svarade hon bara, att det liv hon levde dög bra åt henne.

Ytterst sällan såg man någon av dem nere i samhället. De handlade bara den billigaste husmanskosten, och deras kläder sydde Torborg själv.

Hon gjorde dem efter sina egna mönster och idéer och därför utgjorde paret ett ganska originellt inslag i gatubilden, de få gånger de besökte samhället.

Något egentligt umgänge hade inte Torborg och hennes Eeli men ibland kom Eelis gamla skogshuggarvänner på besök och sådana gånger ljöd dragspelsmusiken från den lilla stugan både dag och natt.

I folkets ögon var Torborg och Eeli ett originellt men stillsamt par, som inte gjorde något väsen av sig. En gammal bil skaffade de i slutet av 1960-talet och de lät tilläggsisolera torpet och dra in vatten, men mer blev det inte.

Att Torborg Larsson var god för nära en halv miljon kronor var det bara Håkan Ekman som visste.

På vintern 1981 dog Eeli Hannola, och då rasade tillvaron samman för Torborg Larsson. Hon blev snabbt sjuklig, och när socialens hemvårdare kom på besök

upptäckte man, att hon inte längre var kapabel att klara sig själv.

Torborg togs in på ålderdomshemmet, och det var utan protester hon följde med när hemvårdaren kom för att hämta henne.

Nu fick Torborg Larsson en godman, kommunsekreteraren Stig Oddfors.

På vintern förra året trillade hon i en korridor och bröt lårbenshalsen. Hon blev inlagd på långvården, och det var början till slutet för Torborg Larsson.

- Nu hade jag också jag fått reda på att den originella gumman i Per-Albin-torpet hade en hel del pengar, och jag visste också vart de skulle gå, när hon dog.

Redan 1979 hade Torborg gjort sitt testamente och i det stod att alla hennes besparingar - noga räknat 460 000 kr med ränta och allt - skulle gå till Radiohjälpen och de stomiopererade.

- Under 1979 drev nämligen Radiohjälpen och TV en kampanj för hjälp åt de stomisjuka, och deras situation hade tydligen rört Torborg så djupt att hon beslutat att ge dem alla sina pengar.

Och när Torborg dog i mars i år kunde Radiohjälpen konstatera att de fått sin största privata donation någonsin.

En glädjestrålande Märta Karlsson på Riksförbundet för stomioperade sa:

- Vi är fantastiskt glada. Våra pengar från insamlingen 1979 är på väg att ta slut. Den här donationen kom i rätt ögonblick. Nu kan forskningen fortsätta.

Hela sitt liv sparade Torborg, slet hårt och levde återhållsamt. Hon dog som en rik kvinna och hennes pengar blev till rik välsignelse.

Lite ville, ändå Torborg visa eftervärlden att det är en dam av betydelse som har sin sista vila i Strömsund. Stenen på Torborgs grav är en av kyrkogårdens pampigaste.

Lars Olof Persson född 1869 20/4, hemmansägare, Alanäset 138

gift 1900 4/4 med

Erika Konstantina Löfvenberg född 1879 21/5, död 1913 7/9

Barn:

d Kristina Erika f.1900 1/10 död 1904 28/6

d Torborg Viktoria f.1901 23/10 död 1984 25/3

d Anna Kristina f.1905 4/5

d Frida Maria f.1907 4/3

s Olof Einar f.1909 22/2

d Erika f.1913 7/9

Frida Maria född 1907 4/3 gift 1931 23/6 med byggnadsarbetaren Albin Eriksson i Östersund.

Erika född 1913 7/9 gift 1940 31/12 med handelsföreståndare Nils Johan Arne Johansson.

Hustrun Erika Konstantinas föräldrar:

Torparensen Erik Andreas Löfvenberg från Tåsjö västra by i Tåsjö socken gift 1879 13/7 med

Stina Kajsa Samuelsdotter född 1859 29/8 från Havsnäs.

Stina Kajsa var dotterdotter till Per Hansson, Ha 133.

Ur Allers nr 51 den 14 december 1984. Text: Per Ericsson.

Arb. A. G. Johanssons barn Johan Erik och Gustaf Emanuel

1885

Odtp. Karl Jonsson f. 28 19/12 hustru Brita Ersdotter f. 40 28/1

s Jon 65 1/2

s Karl hör illa, etammar 67 4/11

d Elisabet Beata 70 23/4

s Nils 73 11/6

s Olof Otto 76 17/3

Förteckning över emigranter åren 1882 - 1894.

Upprättad av Karin och Astor Näsmark. Havsnäs (Ha:280.)

Års nr	Att. dat.	De utflyttades namn	Från	Till	M l.K
		<u>1882</u>			
1	26/4	M. Lundgren	Soc	Förenta st.	1+0
2	10/6	Odtp Jakob Ersson	L1	Nord A.	1+0
3	16/6	Bonden Erik Petter Strömgren med hustru och 4 barn	L1	"	4+2
4	29/6	Hemäg. Erik Jönsson med hustru och 5 barn.	L1	"	3+4
5	"	Tn Jöns Pålsson med hustru, 2 söner och 3 döttrar	L1	"	3+4
		<u>1883</u>			
5	10/6	Bonden Hans Hansson med hustru och 6 söner	R1	"	7+1
6	10/6	Bonden Per Persson med hustru, 4 söner och 6 döttrar	R1	"	5+7
7	10/6	Arb. Anders Gustaf Johansson m.son	R1	"	2+0
8	10/6	Bondesonen Erik Karlsson	L1	"	1+0
		<u>1884</u>			
5	12/8	Arb. A.G. Johanssons barn Johan Erik och Gustaf Emanuel	R1	"	2+0
		<u>1885</u>			
3	6/7	Odtp. Karl Jonsson f. 28 19/12	L1	"	1+0
		hustru Brita Ersdotter f. 40 28/1	"	"	0+1
		s Jon 65 1/2	J1	"	1+0
		s Karl hör illa, stammar 67 4/11	"	"	1+0
		d Elisabet Beata 70 23/4	"	"	1+0
		s Nils Johan Persson 73 11/6	"	"	1+0
		s Olof Otto 76 17/3	Soc.	N. Amerika	1+0

		s Jakob	<u>1889</u>	79 18/1			
3	26/3	d Sara Amanda	<u>1889</u>	83 31/3	Ha	Amerika	6+3
		b. Elisabet Marga	<u>1886</u>	Haglund			
3	10/6	Bonden Lars Olofsson f. 1853	18/9	11	Li	Minnesota	
		hu Brita Greta Persdotter f. 53	1/8		"	"	2+1
	1/5	hu oå dtr Brita Erika Karlsdotter	12		Harr	"	
		b. Lisa Brita Sjödin	72 19/1		"	"	
		mannens son Olof Axel	79 23/3		"	"	2+1
	1/5	d Anna Matilda	Jakobsdtr	80 22/11	Li	"	0+1
	1/5	d Märta Lovisa	Pettersdtr	83 15/2	Harr	"	0+1
	6/5	d Eva Dorotea	Haglund	85 17/2	Lid	"	2+5
11	/11	Skomakaren Fritjof Andersson	57 3/5		Al	"	1+0
		s Daniel August	<u>1887</u>	86 7/1	"	"	2+1
3	25/5	Födorådstagaren	Lagren	55 1/6	Harr	"	
		Per Ersson Strand	Lövström	18 7/7	Li	N. Amerika	1+0
		s Anders Petter	<u>1888</u>	81 23/5	"	"	
4	12/4	Arb. Per Erik Ingelsson	55 11/3	11	Soc.	"	
		hustrun Kristina Ulrika Eliasdotter			"	"	
		s Redvin Engelbrekt	55 8/5		"	"	1+1
6	29/5	Arb. Jonas Olof Andersson	53 23/10		Li	"	
		h. Stina Brita Karlsdtr	63 24/3		"	"	
		s Jonas Olof	78 9/4	1	"	"	
		d Kristina Elisabet	83 28/4	1	"	"	
		s Karl Anders	85 1/4		"	"	
		d Brita Augusta	87 30/12		"	"	3+3
7	24/5	Arb. Anders Daniel Hallin	59 15/5		Li	Amerika	1+0
14	31/5	hu Anna Katarina Karlsdtr	59 21/2		"	"	0+1
8	23/6	Arb. Lars Larsson	61 8/6		Jä	"	1+0
9	25/6	Bondsonen Per Valdemar	tröm 88 30/7		"	"	
		Larsson	<u>1890</u>	69 31/3	"	"	1+0
11	28/6	Arb. Per Johan Persson	27 26/6		Li	"	
		Dahlqvist	Katarina Persdotter	53 21/4	Soc.	N. Amerika	1+0

d Selma Augusta 1889

87 3/6

"

"

3	26/3	Bonden Zakarias Zakrisson	60 10/11	Ha	N.Amerika	1+3
3	24/3	h.Elisabet Margareta Haglund	31/9	Al	"	
		Anna Nilsdotter	58 23/11	"	" "	
		s Zakarias Amundus	88 23/1	"	" "	2+1
8	1/5	Bond. Karl Pettersson	53 15/12	Harr	" "	2+2
		h.Lisa Brita Sjödin	65 25/4	"	"	
4	16/7	s Per Leonard Brita Lisa	89 4/4	"	"	2+1
9	1/5	Pig.Brita Erika Jakobsdtr	72 26/7	Lid	" "	0+1
10	1/5	Pig.Petronella Pettersdtr	67 2/10	Harr	"	0+ 1
11	6/5	Arb.Jöns Strandlund	57 16/2	Lid	"	
		h.Marta Juliana Persdtr	65 30/3	"	" "	
		s Daniel August	86 7/1	"	" "	2+1
12	31/5	Arrend.Johan Holmgren	55 1/6	Harr	" "	1+0
4	18/6	h.Margareta Erika Lövström	60 14/10	"	"	
		s Anders Petter	81 23/5	"	Washington	0+1
		d Olga Lovisa	84 23/11	"	"	
		s Ernst Albin Angarius	87 17/6	"	"	
3	5/3	P.fältj. Jonas Mattias		"	"	
		s Hedvin Engelbrekt	89 7/5	"	"	4+2
		Danielsson Björkman	66 4/8	Ha	N.Amerika	
13	31/5	Bond.Jöns Olofsson	37 23/3	"	"	
		h.Marta Lisa Bertilsdtr	58 14/2	"	"	
		h.Ingeborg Jönsdotter	48 17/3	"	"	
		d Helena Amalia	89 9/1	"	"	1+2
		d Märta Kajsa	73 13/11	"	"	
3	11/3	h.Per Isaksson	60 23/9	JE	"	
		s Olof Efraim	77 21/11	"	"	
		h.Lisa Ulrika Lövgren	64 26/11	"	"	
		s Jonas Valfrid	80 15/1	"	"	
		s Andreas	84 15/8	"	"	
		d Emma Elisabet	83 5/2	"	"	
		d Johanna	86 26/10	"	"	
		d Sigrid Augusta	85 14/4	"	"	3+4
		s Isak	88 20/10	"	"	
14	31/5	Bondedottern Sara Brita		"	"	
		d Katarina Ulrika	90 7/10	"	"	
		Jönsdotter	70 15/6	"	"	
		d Ester Petronella	92 11/5	"	"	3+4
		s Jöns Eli Albert Löfström	88 30/7	"	"	
4	20/3	Arkan Anna Kajsa Persdtr	21 22/7	Lid	Minnesota	0+1
		<u>1890</u>				
3	20/3	Ökta flickan Anna Matilda	93 16/8	Sec.	"	0+1
2	24/3	Bn Hans Henriksson	27 26/6	Ri	"	
6	20/3	Arb. Israel August Ingels	64 16/10	Al	"	1+0
		h.Anna Katarina Persdotter	67 18/4	"	"	

		d Selma Augusta	87 3/6	"	"	
		d Märta Kristina	89 2/3	"	"	1+3
3	24/3	Arb. Jakob Sundelin	54 31/9	Al	"	
		Anna Nilsdotter	51 14/5	"	"	
		Jakob Amandus	86 5/7	"	"	
		Hildur Anna Alfrida	89 2/5	"	"	2+2
		<u>1891</u>				
4	16/7	Bondedottern Brita Lisa				
		Olofsdotter	47 16/4	Harr	"	0+1
		<u>1892.</u>				
2	1/4	Änkan Kristina Matilda				
		Bertilsdotter	48 3/11	Ha	"	
		s Jöns Emanuel	90 11/11	"	"	1+1
3	1/4	Gossen Albert Kulin	81 6/2	"	"	1+0
4	18/6	Tpdottern Brita Lisa				
		Näslund	68 10/9	"	Washington	0+1
		<u>1893</u>				
2	5/3	F.fältj. Jöns Mattias				
		Danielsson Björkman	66 4/8	Ha	N. Amerika	2+2
		h. Märta Lisa Bertilsdtr	58 14/2	"	"	1+0
		d Helena Amalia	89 8/1	"	"	1+2
3	11/3	Tn Per Isaksson	60 23/9	Jä	"	
		h. Lisa Ulrika Lövgren	64 26/11	"	"	
		s Andreas	84 15/8	"	"	
		d Johanna	86 26/10	"	"	
		s Isak	88 20/10	"	"	
		d Katarina Ulrika	90 7/10	"	"	
		d Ester Petronella	92 11/5	"	"	3+4
4	20/3	Änkan Anna Kajsa Persdtr	21 22/7	Li	Minnesota	0+1
5	20/3	Oäkta flickan Anna Matilda	83 16/8	Soc.	"	0+1
6	20/3	Arb. Israel August Ingels-son	64 16/10	Al	"	1+0

7	21/3	Arb.Erik Eriksson	67 24/12	Harr	Minnesota	
		n. Sara Dorotea Jakobsdtr	71 25/3	"	"	1+1
		Kungl.tillåtelse att utflytta den 10/5 1889 (N:o 98 172/1888)				
8	21/3	Bondedottern Gertrud Kata-				
		rina Eriksdotter	64 16/8	"	"	0+1
9	21/3	Torparedottern Anna Matil-				
		da Eriksdotter	72 11/3	Li	"	0+1
11	18/4	Arrend.Per Mickelsson	50 24/2	Al	N.Amerika	1+0
12	19/6	Arb.Olof Olofsson	58 9/8	Soc	"	1+0
14	24/6	Arb.Per Albert Hansson				
		Blom	73 25/9	Ha	"	1+0
16	28/6	Arb. Nils Nyman	58 23/3	Soc	"	1+0
17	7/7	Arb.Karl Johan Eriksson	56 11/1			
		Fors m. fam		Soc	Minnesota	2+1
18	7/7	Dagsv.torp Erik Mattsson	47 12/11	Al	"	1+0
		<u>1894.</u>				
5	28/2	Hustrun Anna Mickelsdtr				
		med barn		Al	N.Amerika	2+2
6	28/2	Arr.sonen Mikael Persson		"	"	1+0
		Utflyttade under åren 1882 - 1894 82 män, 65 kvinnor = 147 st.				

Anna Mathilda Henrikdot-
ter, gift med Olof Karlsson i
Gärde, Strömsund, 32. Olof
Axel Hansson, i USA Olof A
Holm, handelsman och fö-
tograf i Roseau, Minnesota.
33. Hans Erik Hansson, i

USA, Holm, bror till Mike
Holm, 34. Frans Mikael
Näsström, flyttade till
Strömsund, 35. troligen en
son till Per Persson d.ä. i
Ringvättne.

är hundra år sedan den här bilden togs i Ringvattnet, Alanäs. Erik Espmark, Östersund har lånat Rampen fotot och identifierat personerna.

FÖRE DEN STORA UTVANDRINGEN TILL AMERIKA 1883

□□ Bilden ovan togs i Ringvattnet, Alanäs församling, år 1883, och visar en samling av bybor inför avskedet, när en stor del av deltagarna skulle avresa till det stora landet i väster för att skaffa sig en ny existens. Det var drygt ett 30-tal av den lilla byns innevånare, mest ungdomar, som samtidigt emigrerade. Det innebär en nästan katastrofal åderlätning av byns befolkningstal.

De flesta av dem som emigrerade redde sig gott i det nya landet, och en del av dem nådde till och med en framstående ställning i det amerikanska samhället. Så var fallet med bröderna Hansson, de antog i Amerika namnet Holm. Den av bröderna som hette Mikael, nr 11 på bilden, kallade sig Mike Holm och blev en mycket framstående man i staten Minnesota.

Han gjorde sig känd som Minnesotas statssekreterare under ett flertal guvernörer under 30 år. Han stod som nr 2 i rang efter guvernören i Minnesotas statskalender.

□□ Det har stött på stora svårigheter att så här långt efteråt identifiera personerna på bilden, men tack vare Emma Näsström, tidigare församlingsdiakonissa i Öster-

sund, och hennes bror Hugo Näsström i Ringvattnet har det lyckats att namnge större delen av deltagarna. Emma Näsström reste en gång till Amerika för att hälsa på en broder och en gammal moster, denna moster var utrustad med ett gott minne, och tack vare henne kan vi nu 100 år efteråt veta namnen på

personerna på fotografiet. Med reservation för eventuella minnesfel:

1. Troligen Gustav Johansson, kallad Skaraborgs-Lasse, till Amerika 1883, 2. troligen Märta Broström, gift Ostman, 3. Karin Persson och 4. Märta Persson, dötrar till Per Persson i Ringvattnet, 5. Gunilla Henriksdotter, gift med Erik Jönsson i Espnäs, Ströms förs. 6. Hendrik Henriksson-Asplund, 7. Jonas Broström, 8. Zakris Näsström (Emma och Hugo Näsströms far), 10. Märta Persdotter i Västberget (Emma och Hugo Näsströms mor), 11. Mikael Hansson, i USA Mike Holm, statssekreterare i Minnesota, 12. Maria Broström, barnmorska, 13. Elias Johan Karlsson, äldste son till Karl Eliasson, 14. Elias Näsström och 15. Olof Näsström, 16. Erik Jönsson från Avaträsk.

Dorotea församl., 17. Nils Hansson i Lillviken, från Avaträsk, 18. Per Olof Persson, flyttade till Torvalla, 19. Per Persson d.y., 20. "Lill Pe-Hansa" broder till Mike Holm, i USA Peter Holm domare i Marshall, 21. Sara Lisa Hansson, piga från Avaträsk och 22. Anna Lovisa, piga, 23. Märta Lind, syster till pastor Per Lind, 24. Brita Larsson från Dorotea, hushållerska, 25. Jöns Olof Henriksson-Asplund, flyttade till Målsta, Frösö församl. (Carl Erics farfar), 26. Emanuel Hansson, bror till Mike Holm, 27. yngre dotter till Per Persson, 28. Jöns Valfrid Näsström, 29. Lisa Katarina Karlsson, gift med Per Olof Persson, 30. troligen Karl Eliassons äldsta dotter, 31.

Anna Mathilda Henriksdotter, gift med Olov Karlsson i Gärde, Strömsund, 32. Olof Axel Hansson, i USA Olof A Holm, handelsman och fotograf i Roseau, Minnesota, 33. Hans Erik Hansson, i

USA, Holm, bror till Mike Holm, 34. Frans Mikael Näsström, flyttade till Strömsund, 35. troligen en son till Per Persson d.ä. i Ringvattnet.

Hur gick det för dem?

Jag har just renskrivit en förteckning över invånare i Alanäs socken, som utvandrat till Amerika. Förteckningen är gjord av Karin och Astor Näsmark i Havsnäs och omfattar tiden 1882 - 1894. Sammanlagt emigrerade under dessa 12 år 147 personer från Alanäs - 82 män och 65 kvinnor.

Men hur gick det för dem? Hur många fick sina drömmar om en bättre framtid infriade? Själv vet jag bara vad jag läst i tidningarna och det gäller huvudsakligen bonden Hans Hansson från Ringvattnet, som 1883 med hustru och sex söner utvandrade till Amerika och bosatte sig i Roseau, Minnesota. Jag skall i det följande återge de tidningsartiklar jag läst. Men du, som läser detta och vet något mera, kontakta mig. Alla upplysningar mottagas med stort intresse.

Ett hundraårsminne från Ringvattnet.

av Hugo Persson, Ringvattnet.

År 1883 den 10 juni - för hundra år sedan - utvandrade från den lilla byn Ringvattnet i Alanäs församling 22 personer. Året därpå reste ytterligare två personer, och 1890 åkte en familj om fyra personer. Under de nyssnämnda åren utflyttade inalles tjugoåtta personer, och fem gårdar blev tomma i Ringvattnet. Alla emigrerade till Amerika. De första årtiondena på 1900-talet reste ytterligare fem personer till USA. De reste en och en, - men nu verkade farsoten vara över. Innan utvandrarerna företog färden till det "förlovade landet i väster" hade de sålt sina hemman till ett trävarubolag, som redan då börjat förvärva skogsfastigheter i orten. Det var stora skogsmarker de sålde. Med dagens priser räknat var det fråga om stora affärer och värden för miljoner.

För säljarna hade skogen inte haft något saluvärde och betraktades

givetvis som värdelös. Först sedan skogsmarkerna kom i trävarubolagens händer blev skogsbruket en näringsgren att räkna med här på orten.

Vi kan tänka oss stämningen i byn dagarna före avresan, då utvandrarerna i samlad trupp besökte de kvarvarande för att ta avsked. Säkert trillade många tårar nedför de garvade kinderna. Alla var väl medvetna om att detta var ett avsked för livet. "På återseende" var inga användbara ord den dagen. Amerika låg ju så väldigt långt borta.

Att saknaden blev kännbar och tomrummet stort i byn efter utvandrarernas avresa är givet och lät tala om sig långliga tider efteråt.

Något som man också kan ta för givet är: sina öden tog de säkert med sig till det nya landet. Säkert lyckades en del av dem, medan andra kanske lyckades mindre bra.

En 7-åring, som med sina föräldrar utvandrade, var Mike Holm, en Ringvattnets store son, som med små medel och en oerhörd energi lyckades skaffa sig ett känt namn och en framskjuten plats i sitt nya hemland och som bör nämnas i detta sammanhang.

Helt kortfattat något ur hans levnadshistoria: vid 11 års ålder tjänade han sina första slantar. Han var då kock åt ett skogshuggarlag på fem man - 75 mil från närmaste väg. Därtill mjölkade han sex kor och läste allt vad han kom över. När han var 21 år hade han läst och fått ett så gott anseende, att han valdes till provinsdommare, ett uppdrag som han skötte så mönstergillt, att hans domar aldrig ändrats i högre domstol.

Vid 70 års ålder är han sedan 25 år statssekreterare i staten Minnesota. Till den befattningen har han omvalts 12 gånger. Motkandidaterna hade för länge sedan slutat att hoppas på framgång så länge Mike Holm sitter i S:t Paul, Minnesotas huvudstad.

En bemärkt USA-jämte.

ÖP 1943 7/10.

Som sagt - detta hände för 60 år sedan. Och i förra veckan var det om en bland de mest kända svenskarna i det allmännas tjänst i USA, stor fest i Roseau - staden gav en liten bankett för de båda familjerna, som spelat en så stor roll i samhällets och traktens historia, Svensk Amerikanaren Tribunen för den 5 aug.:

Under den stora utvandringen från Sverige till Amerika i början av 1880-talet beslutade bland andra ett par familjer Holm och Finstuen i Ringvattnet, Jämtland, att söka sin framtid och utkomst i det främmande landet. Familjen Holm bestod av far, mor och sex barn och familjen Finstuen räknade ett helt dussin medlemmar. De båda familjerna reste direkt till Minnesota och den första bosättningen skedde i Marshall county. Under en jaktutflykt norrut råkade emellertid en av bröderna Holm få se den vackra dalgång, där Roseau nu ligger, och hans beskrivning av vad han sett var så entusiastisk, att de båda familjerna beslutade att bosätta sig där. Vid deras ankomst till Roseau ställde han sig som kandidat till fredsdomare - och segrade. Och så fanns det endast två vita män före dem där, men den ene gav sig iväg nästan omeldebart - medan den andra stannade kvar och fortsatte med att sälja rusdrycker till indianerna. Holm och Finstuen blevo såluningsdomare och medlem av samhällets förtroenderåd m.m. 1929 valdes han för första gången till statssekreterare och har sedan dess varit en anlande till Amerika och Minnesota efter en besvärlig resa från hemlandet. Den gick den vanliga vägen på den tiden - först med ångare till Hull och sedan med en av de större och mera moderna emigrantbåtarna från Liverpool till New York. Men de moderna linjeångarna på den tiden voro i saknad av nutidens stabilitet och komfort och en av deltagarna i resan, sjuårige Mike Holm, berättar att en storm på Atlanten slog in ångarens överbyggnad och släckte elden under pannorna. Fartyget drev omkring hjälplöst i sex dygn, innan det äntligen lyckades maskinpersonalen att reparera skadorna så att resan kunde fortsätta. Han berättar också, att bland de resande ombord var den be-

römda sångerskan Adelina Patti, som särskilt intresserade sig för lille Mike, därför att han brukade joddla.

Som sagt - detta hände för 60 år sedan. Och i förra veckan var det stor fest i Roseau - staden gav nämligen bankett för de båda familjerna, som spelat en så stor roll i samhällets och traktens historia, och en av dess medlemmar, den nu 67-årige Mike Holm, blev naturligtvis föremål för särskild uppmärksamhet. Ty dels hade han under årens lopp innehaft en mängd officiella befattningar i Roseau county och dessutom är han sedan 23 år tillbaka Minnesotas statssekreterare - ett enastående rekord i denna stats historia. Bankettens ceremonimästare, redaktör J. Snustad, förklarade också, att Mike Holm aldrig har blivit utslagen av en opponent, när han uppställt sig som kandidat för en befattning som county- eller statsämbetsman.

Mike - alla människor känner honom - började tidigt reda sig själv och satte bland annat upp en barberstuga i Roseau. 21 år gammal uppställde han sig som kandidat till fredsdomare - och segrade. Och sedan fick han alla möjliga befattningar i Roseau - president i skolstyrelsen, "recorder", president i lantbruksmötets bestyrelse, provningsdomare och medlem av samhällets förtroenderåd m.m. 1929 valdes han för första gången till statssekreterare och har sedan omvalts 11 gånger till samma befattning, alla gånger med stor majoritet över sina medtävlare. Mike Holm tillhör det republikanska partiet och ett bevis för det allmänna förtroende han åtnjuter gavs honom 1936, när Farmer-Laborpartiet gick segrande fram vid valen och lade beslag på statens styrelse - men Mike Holm återvaldes som vanligt till sin befattning.

I det svenska föreningslivet har Mike Holm deltagit så långt hans tid medgivit - först och främst inom jämtarnas förening och sedan på andra områden. Sålunda var han under många år först vicepresident och sedan president i styrelsen Am. Institute of Swedish Arts - en

Sedan 25 år är han statssekreterare i staten Minnesota. Befattningen som han måste avsäga sig för något år sedan, därför att arbetet som statssekreterare ökats betydligt under de senaste åren. Men efter vad som nämnts här ovan är det förståeligt, att "jämtlands-pojken som 11 gånger återvalts till Minnesotas statssekreterare", blev särskilt hyllad vid den bankett som Roseau county i förra veckan gav för sina båda första nybyggarefamiljer.

--+-

Jämtlänningen från Alanäs som blev statssekreterare i USA och omöjlig att slå.

Mike Holm är världens egendomligaste politiker, skriver Åke Lundh i G.-P. Han har i tjugofem år innehaft en politisk befattning i Amerika utan att en enda gång i sitt liv ha hållit ett politiskt anförande. Sådant kan bara gå för sig i Amerika. Han har sett presidenter och guvernörer komma och gå, han har bevittnat hur politiker kastats ut ur sina ämbeten och ersatts av nya. Men han har själv suttit i orubbat bo, även när demokraterna vunnit överväldigande segrar. Självt är han på valsedeln republikan.

Mike Holm är svensk och den ende svenskfödde statssekreterare, som finns i Amerika. Det är en av anledningarna till varför vi skall ägna honom intresse. Han är typen för en bottenärlig svensk-amerikan, som inte de mest slipade amerikanska politiker kan ta död på.

Mike Holm kommer från Alanäset, nära Ström i Jämtland. När han var sju år gammal - han är sjuttio nu - emigrerade han tillsammans med sina föräldrar och syskon till Amerika, och här slet han hund. Hans bröder slog sig ner som nybyggare och skogshuggare 75 engelska mil från närmaste väg, och Mike tjänade sin första cent 11 år gammal som "kokerska", för ett skogshuggargång. Han lagade mat åt fem skogshuggare, mjölkade sex kor och skötte sig som en karl. Vid sidan av hushållsbestyren läste han all lektyr han kom över. När han var 21 år gammal, hade han fått sådant anseende som en förnuftig yngling, att han valdes till provinsdomare, ett uppdrag, som han skötte så mönstergillt, att någon av hans domar aldrig ändrats i högre domstol.

Sedan 25 år är han statssekreterare i staten Minnesota. Till den befattningen har han omvalts tolv gånger. Posten tillsättes nämligen efter val vartannat år. Men motkandidaterna har för länge sedan slutat att hoppas på framgång så länge Mike Holm sitter i capitoliet i S:t Paul, Minnesotas huvudstad.

Det var en tidningsredaktör för många år sedan som eftersträfvade posten och som i sin tidning hade alla möjligheter att politiskt avrätta jämtlänningen. Han försökte också, men sade dagen efter valet, när han såg, att han trots allt bara hade fått en bråkdel av rösterna:

Mike Holm flyttar ingen på så länge han lever. Typiskt är också att ingen motkandidat numera är villig att ställa upp mot svensken. Den 5 november i år är det nytt val. Mike Holm har som motkandidat för syns skull fått en kvinna ur det socialdemokratiska partiet. Man vet att ingen har chans mot Mike, och därför har man - bara för att det skall finnas en motkandidat - placerat en okänd dam.

Hemligheten med Mike Holm är enkel. Han är naturlig och fullkomligt omöjlig att muta. Sådant gillar amerikanarna. Han talar på samma trevliga, vänliga och övertygande sätt med fyllerister, dråpare, presidenter, den svenske kronprinsen och skosnöreförsäljaren. I staten Minnesota med mellan 2-3 miljoner invånare finns det bara en Mike. Träffar man någon ute på prärien, som talar om Mike, så menar han Holm.

När jag gjorde intervjun med jämtlänningen på hans ämbetsrum, ringde det i telefon. Det var guvernörens fru.

- Mike, skall du följa med på fotbollsmatchen i eftermiddag? Vi har en biljett till dig.

Mike är den förste ämbetsman på sitt rum, som jag sett hoppa halvvägs mot taket. 70-åringen blev glad som en skolpojke.

- Redaktörn, redaktörn, vilka saker, vilken eftermiddag. Den matchen måste redaktören se. (Dagen efter träffade vi statssekreteraren på ett svenskt party, och då var han eld och lågor över vad han varit med om).

Det är sådana takter amerikanarna tycker om. Med det humöret kommer

man i Amerika längre än med alla spetsfundiga politiska tal. Skillnaden mellan en politisk ämbetsman i Amerika och en svensk byråkrat är så himmelsvid att man småskrattar, när man bara tänker sig möjligheten att någon högtidlig politiker i ett ämbetsverk i Stockholm skulle glömma sig så till den milda grad mitt under en intervju med en tidningsman, att han är färdig att falla en om halsen, därför att han får biljett till en fotbollsmatch.

Mike Holms popularitet är så stor och grundmurad, att han kan kosta på sig en slips, som är skrikigare än t.o.m. professor Myrdahls.

Amerikas ende svenskfödde statssekreterare är emellertid en man med många strängar på sin båge. Han är en språkmänniska som få. Det sägs att han kan umgås med indianer på deras eget språk. Han talar italienska och svenska, trots att han inte varit i Sverige på 63 år. Han brevväxlar regelbundet med svenskar på svenska, och han följer med intresse utvecklingen i det gamla hemlandet. Som hobby har han musik. På sin tid slog han amerikanarna med häpnad, när han blandade vin och vatten i ett glas och utförde musik genom att smeka kanterna med fingertopparna. Konsten utövas också i Sverige av några få. Skillnaden är bara den, att vi inte har råd att hälla vattnet i vin. Han har också varit dirigent för en orkester i Roseauprovinzen.

Sådan är Mike Holm från Sverige. Demokraternas, böndernas och arbetarnas novemberkandidat vid valet. Mrs Ray Delaney drömmer inte om att bli statssekreterare. Hon är ur leken långt innan spelet börjar.

—+—

Med hänsyn till det häpnadsväckande rekordet är det ej underligt, att framlidne Eli Warner 1938 sade: "Det republikanska partiet kan tacka Gud för Mike Holm".

Att icke göra bruk av en "Charlie-horse" under valstriden var icke en ny erfarenhet för Mike Holm, när han blev statssekreterare. År

1904, första gången han återvaldes som frededomare, hade han till medtävlare E. J. Bell, den populäre advokaten och redaktören för Roseau County Times. Mr Bell besegrades så grundligt, att han på morgonen ef-

Ur en artikel i den amerikanska tidningen "The Northwest Republican".
 Artikeln har rubriken "Secretary Mike Holm - Minnesotas Secretary
 of State Since 1921 och börjar "Yes. I know Mike".

Översättning:

Ja, jag känner Mike.

Den bäst kända och mest ärade Minnesota-institutionen äre Mike Holm, som vid 21 års ålder - då han var rådmann i Roseau stad - valdes till fredsdomare och vid 26 års ålder till Roseau Countys domare, vilken post han frånträdde, när han år 1921 valdes till statssekreterare, till vilket ämbete han sedan återvalts 12 gånger. Det röstetal, som vid valet tillföll honom är förbluffande endast för dem, som ej känna Mike Holm. I regel har han röstövertakt i statens samtliga grevskap och överträffar sin närmaste medtävlare med 100 000 eller mer röster. Antalet röster för Holm - 72 % av samtliga avgivna röster - har aldrig nåtts av någon annan kandidat till statsämbete i Minnesota, när motkandidat funnits. Han återvaldes vid alla de fyra val, då Farmer Labor Party satt på kuskbocken. Vid två av dessa val erhöill han flera röster än de som avgavos för guvernören Floyd B. Olsson, och 1932 erhöill han 63 000 flera röster än Magnus Johnson, vilkens röstetal var det högsta för kongressmän i allmänhet. Detta är så mycket mera anmärkningsvärt, som det är ett faktum, att han aldrig hållit ett politiskt tal.

Med hänsyn till det häpnadsväckande rekordet är det ej underligt, att framlidne Eli Warner 1938 sade: "Det republikanska partiet kan tacka Gud för Mike Holm".

Att icke göra bruk av en "Charlie-horse" under valstriden var icke en ny erfarenhet för Mike Holm, när han blev statssekreterare. År 1904, första gången han återvaldes som fredsdomare, hade han till medtävlare B.J. Bell, den populäre advokaten och redaktören för Roseau County Times. Mr Bell besegrades så grundligt, att han på morgonen ef-

ter valet inför statsauditören lät uppsätta en edlig deklaration, att han verkligen varit kandidat till fredsdomarämbetet, så att det inte kunde råda något tvivel om den saken.

När Mike var sju år gammal emigrerade hans föräldrar från Sverige (ringvattnet) och fick "homestead" i Marshall County. Kort därefter tog sig två av hans bröder nybyggarområden i en avlägsen del av Roseau County, 75 miles från järnvägen. De erhöilo besiktningsrätt till sina områden, så snart denna del av landet blev utstakad av regeringen, vilket skedde omkring tre år senare. När Mike var elva år gammal, tillbringade han vintern hos sina bröder, skötte om matlagningen för fem män, mjölkade sex kor och gjorde sig på andra sätt nyttig, på samma gång som han fortsatte sin skolgång så gott han kunde under så motiga förhållanden.

Vid 16 års ålder började han affärsverksamhet med 50 cents som kapital och fullt förtroende från allmänhetens sida. Han hade framgång och fortsatte med affärsverksamheten även en tid efter tillträdet till fredsdomarämbetet. Han var god violinist och bildade Roseau Countys första orkester och musikkår, vars anförare och ledare han var under en följd av år. Om hans musikaliska begåvning och skicklighet skrev en Roseau-tidning år 1905: "Mike Holm, den musikaliska talangen, hade satt upp en rad vinbuteljer, som han genom påfylland av vatten stämt i skalans toner. Han spelar på buteljerna med två stickor och åstadkommer verkligen riktigt vacker musik".

Under denna grundläggande period lärde han sig icke blott det amerikanska språket så bra, att han talar det utan främmande accent, utan han lärde sig också tala flera olika språk.

Han gör icke anspråk på att minnas det indianska språk, som han så ledigt begagnade sig av, när han lekte med de indianska barnen. I alla fall kan man slå vad om, att därest han och en Chippewa indian befunne sig ensamma på en jakt- eller fisketur, det icke skulle dröja länge, förrän de kunde samtala med varandra förståeligt.

Roseau County-utställningen med Mike Holm vid styret erhöil första

pris fyra år i rad. Han var sekreterare och ordförande för Roseau-Comnty-utställningen och under flera år medlem av staten Minnesotas utställningsstyrelse.

Mot bakgrunden av vad han varit - en härdat nybyggare, ordförande i hemstadens affärsklubb, ordförande i skolsturelsen, en fostrare, en organisatör, rådman och administrator, fredsdomare med det enastående rekordet att aldrig ha fått ett domslut ändrat i högre instans, musiktalang - verkligen en sällsynt kombination av talanger, bildning och praktiskt kunnande. Han började från grunden och belyste vägen för de metoder, som sedan kommit till användning vid organiserandet av Minnesotas motorfordonsdepartement, som blivit typen för registrering av bilar och åsyftar uppnående av full effektivitet.

När Minnesotas lagstiftande församling börjar en session, är det statssekreterarens uppgift att presidera i "the House of Representatives" under det att medlemmarna avlägga eden och välja talman. När Mike Holm den 2 januari 1945 började sitt 25:te år som statssekreterare, slog han ett annat oöverträffat rekord: det var den 18:de gången han fullgjorde detta åliggande.

Mike Holm är föddes Mike Holm, som sedan blev statssekreterare i Minnesota, U.S.A. Föräldrar: Hans och 25. Mike Holm är ålderman i nationella förbundet av statssekreterare och tjänstgör nu tredje terminen som ordförande i denna organisation. Han är en av grundarna av och förutvarande ordförande i amerikanska förbundet av administratörer för motorfordon, en organisation, som omfattar Förenta staterna, Kanada och Mexiko. Bland de många andra hedersbetygelser som kommit honom till del på grund av de ovärderliga tjänster han gjort må nämnas: ordförande i Minnesotas John Ericsson-förening och ordförande i amerikanska institutet för svensk konst, litteratur och vetenskap.

Mike Holm är en folklig man av första ordningen, i vilkens närvaro var och en, rik eller fattig, ung eller gammal, känner sig som en gammal bekant, även om det är första gången de sammanträffa. Hans vardagsuppsyn, hans vänliga ansikte och glada läggning, hans blygsamma

Ringvattnet.

uppträdande och framför allt hans snövita hår är märken, som genast och när som helst, på varje plats och vid varje tillfälle, avslöja honom.

Fråga nära nog vem som helst, som du träffar i Minnesota, oavsett vilket politiskt parti de tillhör och vilken samhällsställning de har, om du frågar honom och man kan sätta dollar mot dagbrotter att säga att han är den mest

Kan plötsligt gå upp i byn. För mr Holm var detta säkert en stor upp-

På denna gård i Ringvattnet föddes Mike Holm, som sedan blev statssekreterare i Minnesota, U.S.A. Föräldrar: Hans Hansson och Karin Persdotter. Ri 26.

K.O.Nä 25

Det är ganska precis 96 år sedan hans farfar, Hans Hansson Holm, lämnade sin fäderneärvda gård för att via Trondheim resa över till Minnesota, USA, där han arbetade upp en farm. Familjen bestod av 8 personer, vilka Mike Holm, fader till ovannämnde John Holm, blev den mest inflytelserika i familjen.

Redan i ung ålder kom han med i fädersbyråns, blev fredsdomare och... på denna post omvaldes han inte mind-

Mike Holm lämnade sin födelsebygd och för Sverige trots att han bara var sju år, när han lämnade sitt land. Kontakten upprätthölls genom brev och senare även i huvudsak med Sören

uppträdande och framför allt hans snövita hår är märken, som genast och när som helst, på varje plats och vid varje tillfälle, avslöja honom.

Fråga nära nog vem som helst, som du träffar i Minnesota, oavsett vilken roll, fick Sören Magnusson på nytt kontakt med släkten Holm och ket politiskt parti de tillhöra och vilken samhällsställning de ha, om de känner honom, och man kan sätta dollars mot degnötter att svaret blir: "Ja, jag känner Mike". Och det faktum att så många människor verkligen känna Mike Holm är förklaringen till att han är den mest hedrade Minnesota-institutionen.

Januari 1945,

-+-

Ringvattnet får ett celebert besök.

Mike Holms släkten på besök. ÖP

Ringvattnet, den lilla byn i norra Jämtland, hade häromdagen ett i sitt slag celebert besök, då mr och mrs John Holm från Fair Banks i Alaska plötsligt dök upp i byn. För mr Holm var detta säkert en stor upplevelse att för första gången se sina förfäders födelsebygd.

Det är ganska precis 96 år sedan hans farfar, Hans Hansson Holm, lämnade sin fäderneärvda gård för att via Trondheim resa över till Minnesota, USA, där han arbetade upp en farm. Familjen bestod av 8 personer, av vilka Mike Holm, fader till ovannämnde John Holm, blev den mest inflytelserike i familjen.

Redan som yngling kom han med i statsstyrelsen, blev fredsdomare och var sedan "probate judge" i 18 år. Därefter innehade han en mängd andra befattningar, innan han för första gången valdes till "Secretary of State" i St Paul, Minnesota. Till denna post omvaldes han inte mindre än 16 gånger, dvs 32 år i följd.

Mike Holm hade en varm känsla för sin födelsebygd och för Sverige trots att han bara var sju år, när han lämnade sitt land. Kontakten upprätthölls genom brevväxling, de senare åren i huvudsak med Sören

Magnusson, numera kyrkoherde i Rätan. Vid Mike Holms bortgång 1952, bröts familjens kontakt med Sverige. Genom något som kan betecknas som detektivarbete, där Klövsjös dräktparads besök i USA kom att spela en roll, fick Sören Magnusson på nytt kontakt med släkten Holm och då i första hand med ovannämnde John Holm.

Denne John Holm, 58 år gammal, som hade en stark känsla för att skapa sig en egen framtid, lämnade hemmet tidigt och kom redan som ung år 1946 till Alaska, där han efter hårt och envetet arbete lyckades skapa en stor farm. Redan efter två år startade han sin första Nursery (plantskola) och öppnade efter ytterligare två år sitt första Garden Center i central-Alaska med specialisering på de mest härdade träd, buskar, gräsmattor och växter i världen. Han lyckades bl.a. korsa fram en tomatsort, som numera utgör 85 % av Alaskas tomatproduktion. Vid sidan av detta arbete kom han att spela en viktig roll inom politiken. År 1962 invaldes han till Alaska House of Representatives. Här kvarstod han i åtta år, men på gränsen till posten som guvernör beslöt han att lämna politiken, som då i alltför hög grad skulle komma att prägla hans framtid. Hans verksamhet kom också att omfatta sysselsättning som Arctic Landscape Contractor (arktisk landskapsentreprenör) vid Public Buildings och Highways, från 1959 och fortfarande. Sitt Garden Center har han sedan 1977 överlåtit till en av sönerna, men driver alltså fortfarande plantskolan i Alaska och dessutom en Palm Nursery (palmlantskola) i Florida.

Eftersom han numera skurit ner sin egen arbetsinsats har han rätt mycken tid över för omfattande resor världen över. Vid sin sida har han sin fru Edith, som i egenskap av First Lady of Alaska representerar det Republikanska partiet inom Nationella kommittén. Hon är också med i Nationella Styrelsen för amerikanska People-to-People-programmet och dessutom är hon också medlem av Rådgivande Försvarskommittén för kvinnor inom U.S. Armed Services.

Vid den korta och intensiva vistelsen i Jämtland ställde en del av

Mr Holms släktingar, bl.a. Tage Breiwing, Daniel och Sören Magnusson upp som guider. Höjdpunkten blev givetvis besöket i Ringvattnet, där han hos Greta och Torsten Magnusson drack välkomstkaffe och fick sitta på de stolar hans farfar auktionerade bort före resan till USA. Vid besöket på Gretas släktmuseum överlämnade hon till makarna Holm en matta, som hon vävt på Mr Holms farmors vävstol. Före Mr och Mrs Holms fortsatta resa till Ryssland via Stockholm hölls en släktmiddag i Strömsund, där ett tjugutal släktingar slöt upp kring resenärerna. Den gemytliga samvaron fick en extra krydda, då makarna Holm framträdde, han som skicklig pianist och hon som framstående sångsolist.

--+-

Mr Algot möter syskon efter 48 år.

Mr Algot Näsström, Ri 77, från Pontiac i Michigan fick i går träffa Pauline, Alexander, Hugo, Emma, Frida och Sixten. Och därmed var en krets i det närmaste sluten, en krets som bröts en junidag för 48 år sedan uppe i Ringvattnet. Då fann Algot som det heter "stugan för trång". I det näsströmska hemmet i Västberget fanns det tio barn, arbetsmöjligheterna var inte särskilt goda 1909-1910, militärtjänstgöringen hängde som ett spöke över Algot. Han hade hört mycket vackert om Amerika, och han hade oron i blodet. 20 år gammal stack också mycket riktigt Algot till USA.

Igår satt han som sagt som självskriven medelpunkt i ringen av sina syskon - tre hade dött under årens lopp. Och medelpunkten var han inte bara för att han i förrgår steg iland i Göteborg från en resa med Kungsholm, utan därför att det var storebror, som var tillbaka i hemlandet. Och han kunde konstatera att det onekligen hänt en del sedan han för 48 år sedan stack till Amerika. Lillebror Sixten var ju bara sex månader den gången...

Algot Näsström var hem en gång 1921 på ett kort besök. Och den gången blir han naturligtvis påmind om av sina församlade syskon:

- Hade det inte varit bättre om Du stannat hemma den gången, säger en av systrarna. Du tänkte ju starta busstrafik mellan Östersund och Frösön den gången.

- Nej, det är så klart att han haft det bättre i USA, svarar en annan syster. Nu 68-åriga pensionerade snickaren hos General Motor. Algot Näsström satt faktiskt några dagar vid Frösöbron 1921 och räknade trafikunderlaget men fann att det var för dåligt. Han reste i stället ut till staterna igen. Om det var bättre att resa ut den gången, ja, det säger mr Näsström ingenting om.

Hans livshistoria påminner till det yttre om de flesta övriga utvandrarnas. På andra sidan Atlanten fanns släktingar förut. Algot Näsström hade en morbror J.M. Persenius i North Dakota, som tog hand om den unge emigranten. Persenius var även han jämte och präst eller reverend som det heter "på andra sidan" (Ri. 33). Han hjälpte Algot tillrätta, och efter några år var denne inne på sin bana.

Man kan förstå att det stockade sig i halsen på en hemvändande svensk-amerikan, som bott därute i 48 år, när högtalaren på Kungsholm - ännu ute till havs - kallar på mr Näsström för telefonsamtal från Östersund.

- Jag fattade bara att det var min syster Emma som ringde, att Sixten skulle komma och möta mig i Göteborg. Själv kunde jag knappast säga ett dugg, så rörd blir man, menar Algot Näsström.

Mrs Näsström är också med till gamla Svedala, svenskättling själv, men första gången i sina föräldrars land. Hennes mamma var från Skurup i Skåne, dit det bär längre fram på sommaren. Stockholm och midnattssolen står också på programmet, innan det bär tillbaka till USA i slutet av juli, hem till Pontiac.

Det pratas kanske inte så mycket, när sju syskon träffas efter ett halvt sekel - men det "känns" desto mer.

" 70 år fyller den 12 april diakonissan Emma Näsström, Östersund. Jubilarerna är födda i Ringvattnet, Alands församling, i ett kristet jordbrukarhem, då hela byn samlades till bön och sång och barnen fick börja göra rätt för sig redan vid sju års ålder. Det var ett mycket strävt

växtår. Hon avlade hon sjuksköterskeexamen vid Ersta sjukhus i Stockholm och diakonissutbildning vid Årsta i Härnösand. Hon var efter några år t.f. församlingsdiakonissa i Njurunda församling i Medelpad samt därefter i Anundsjö i Ångermanland för att därefter flytta till Östersund med samma tjänst. 15 år sedan har Emma Näsström även några år varit t.f. föreståndare för en förskola för flickor. Se Rikstidningen.

Att

Gud i sitt outgrundliga råd till sig hemkallat
vår ömt älskade make och fader

Hans Hanson Holm

Ringvattnet.

Amerikaförfrämmande som efter 3 månaders tåligt buret lidande idag stilla och fridfullt avsomnade i tron på sin Frälsare i en ålder av 81 år, 1 månad och 27 dagar, djupt sörjd och saknad av oss, maka, 6 söner, 1 dotter och 13 barnbarn samt ett stort och talrikt antal släktingar och vänner, ha vi den sorgliga plikten tillkännagiva.
Roseau, Minnesota,
den 23 Februari, 1915.

**Karin Hanson Holm
och Barnen.**

EMANUEL 1871 4/8

och Erika Sjödin 1885 2/5

Amerika, där han gifte sig och blev verksam som verkställare vid Pontiac bilfabrik i Detroit.

Tillsammans med maken Mae fick de tre barn, två söner och en dotter.

Santliga är nu i 50-års åldern, medan föräldrarna sedan något år tillbaka är döda.

Algot Näsströms söner, John, som är präst och gift med Mary och bosatt

i Californien, och Charles, bankman, som är gift med Hazel och bosatt

" 70 år fyller den 12 april diakonissan Emma näsström, Östersund. Jubilaren är född i Ringvattnet, Alanäs församling, i ett kristet jordbrukarhem, då hela byn samlades till bön och sång och barnen fick börja göra rätt för sig redan vid sju års ålder. Det var ett mycket strävsamt men lyckligt hem, där fröken Näsström växte upp. Efter uppväxtåren avlade hon sjuksköterskeexamen vid Ersta sjukhem i Stockholm och diakonissutbildning vid Årsta i Härnösand. Hon var efter några år t.f. församlingsdiakonissa i Njurunda församling i Medelpad samt därefter i Anundsjö i Ångermanland för att därefter flytta till Östersund med samma tjänst i 15 år. Fröken näsström har även några år varit t.f. föreståndarinna för en ungdomsvårdsskola för flickor... Se Ri 77.

--+

Amerikafrämmande på besök i Ringvattnet. LT

Släkten Näsström från Västberget i Ringvattnet har kärt besök av många släktingar från Amerika.

På söndagen samlades släkten till en stor släktträff på initiativ av diakonissan Emma Näsström i Östersund.

Makarna Märta och Zakarias Näsström, Västberget, Ringvattnet, gifte sig i Ströms kyrka sommaren 1889. I juni 1890 döptes deras förstfödde, sonen Algot, i Ström.

Makarna begåvades med 12 barn, av vilka nu endast fyra finns kvar i livet. Hugo, Alex och Frida Näsström, bosatta i Ringvattnet, och Emma Näsström, Östersund.

Äldste sonen Algot utvandrade i tidiga ungdomsåren (1910 13/7) till Amerika, där han gifte sig och blev verksam som verkmästare vid Pontiacs bilfabrik i Detroit.

Tillsammans med makan Mae fick de tre barn, två söner och en dotter. Samtliga är nu i 50-års åldern, medan föräldrarna sedan något år tillbaka är döda.

Algot Näströms söner, John, som är präst och gift med Mary och bosatt i Californien, och Charles, bankman, som är gift med Hazel och bosatt

i West Bloomfield, Micott, är nu för första gången på besök i fars hemland Sverige, och på söndagen fick de alltså tillfälle att träffa många av sina släktingar bosatta på olika platser i Sverige. Släktträffen inleddes med högmässa och nattvardsgång i Ströms kyrka, där predikan hölls och altartjänst förrättades av kontraktsprost Bertil Eriksson.

Efter högmässan samlades ett 75-tal personer på Grand hotell, där Emma Näsström bjöd på lunch med svenskt smörgåsbord.

Det blev ett livligt fotograferande och pratande och många i den stora slakten hade aldrig setts förut, trots att de är bosatta i Sverige.

Valter Persenius, Ullånger, tidigare präst i Föllinge, höll ett tal i skämtsamma och glada ordalag och sa bland annat, att det finns oändligt många yrken representerade i slakten. Han nämnde bl.a. Mike Holm, som blev statssekreterare i Minnesota, USA. Han nämnde också, att många i slakten blivit präster (det var fyra präster med på träffen) och många övriga som tjänat Gud, inte minst diakonissan Emma Näsström, som han slutligen å allas vägnar tackade för vad hon gjort.

Skämtsamt undrade Persenius vem som skulle bjuda på nästa släktträff. Det blev en glad och lyckad träff. John och Charles och deras fruar kände stor gemenskap med sina släktingar och planerar redan ett återbesök i Sverige.

Nu hade de knappt om tid, då de också skall göra ett besök i Norge.

John och Mary skall besöka bl.a. Helsingfors (där Mary har släkt), Paris, Portugal och Spanien och skall så småningom övervara kyrkornas världskongress i Geneve.

-+-

Ajitkumar Ambegaoker, Chicago, blivande från Bombay, Indien, och sjuksköterskan Ingrid Maria Danielsson, Ringvattnet, Alandöset. Vigseln förrättades av pastor Charles A. Colberg. Efteråt gav brudens farbror Daniel R. Danielsson mottagning i sitt hem Coleman Avenue, Chicago. Brudparet kommer att efter bröllopparean bosätta sig i Chicago."

Danielssons hemma igen tionde året. Ri

För tionde gången återser denna sommar ma och mrs D. Ragnar Danielsson, USA, sitt hemland. Han med sina rötter i Ringvattnet och hon i Sollefteå.

Båda emigrerade 1928, träffades i bilstaden Pontiac och ingick äktenskap 1933.

Mrs Danielsson med vävning och broderi som specialitet, tjänstgjorde många år som housekeeper (hushållerska) hos arkitekt Eliel Saarinen och Carl Milles, som bodde grannar i Cranbrook Academi of Art utanför Pontiac. Här i mars Saarinens vävskola utvecklade hon sin textila färdighet.

Mr Danielsson var väl bekant med Carl Milles. Han hjälpte honom på lediga stunder med nedpackning av statyer för export och drack då och då en öl med vår kände skulptör i dennes trädgård.

Förutom täta besök i Sverige har kontakt via brev hela tiden upprätthållits med släktingarna.

Före återresan ska bilen rulla åtskilliga mil och föra det vitala paret till många kära vänner och ställen.

Flesta besöken får mr Danielssons enda kvarvarande syster, Augusta, i Strömsund och mrs Danielssons bror i Östersund samt hennes övriga syskon i Sollefteå med omnejd.

Ri 85.

--+

"I Lutherska kyrkan i Chicago har vigsel förrättats mellan ingenjör Ajitkumar Ambegaoker, Chicago, bördig från Bombay, Indien, och sjuksköterskan Ingrid Maria Danielsson, Ringvattnet, Alanäset. Vigseln förrättades av pastor Charles A. Colberg. Efteråt gav brudens farbror Daniel R. Danielsson mottagning i sitt hem Coleman Avenue, Chicago. Brudparet kommer att efter bröllopsresan bosätta sig i Chicago."

Ri 19.

--+

Welcome
home again

■■ För tionde gången återser denna sommar mr och mrs D. Ragnar Danielson, USA, sitt hemland. Han med sina rötter i Ringvattnet och hon i Sollefteå.

■■ Båda emigrerade 1928, träffades i bilstaden Pontiac och ingick äktenskap 1933.

Mrs Danielson, med vävning och broderi som specialitet, tjänstgjorde många år som "housekeeper" hos arkitekt Eliel Saarinen och Carl Milles, som bodde grannar i Cranbrook Academi Of Art utanför Pontiac. Här i mrs Saarinens vävskola, vidareutvecklade hon också sin textila färdighet.

Mr Danielson var väl bekant med Carl Milles. Han hjälpte på lediga stunder honom med nedpackning av statyer för export och drack då och då en öl med vår kände skulptör i dennes trädgård.

Förutom täta besök i Sverige har kontakt via brev hela tiden upprätthållits med släktingarna.

Före återresan ska bilen rulla åtskilliga mil och föra det vitala paret till många kära ställen och vänner.

Flesta besöken får mr Danielsons enda kvarvarande syster, Augusta, i Strömsund och mrs Danielsons bror i Östersund samt hennes övriga syskon i Sollefteå med omnejd.

Makarna Danielson på besök hos hans syster Augusta Br iwing (i mitten) i Strömsund.

Danielssons hemma igen tionde året

I Lutherska kyrkan i Chicago har vigsel förrättats mellan ingenjör Ajitkumar Ambegaoker, Chicago, bördig från Bombay, Indien, och sjuksköterskan Ingrid Maria Danielsson, dotter till makarna Rickard och Märta Danielsson, Ringvattnet, Alanäset. Vigseln förrättades av pastor Charles A. Colberg. Efteråt gav brudens färbör Daniel R. Danielsson mottagning i sitt hem Coleman Avenue, Chicago. Brudparet kommer att efter bröllopsresan bosätta sig i Chicago.

Släktträff i Havsnäs med besök från USA

□ Det var släktträff i Havsnäs i helgen. Detta bl.a. för att hedra en utvandrares sonson med maka.

Havsnäs (LT) Det är inte alls som Stjärnbaneret i Havsnäs, men i helgen den 12-13 juli var det släktträff hos Robert Näslund och hans maka, för att besöka de trakter där Robert har sina rötter.

Utvandrade Arvid Näslund till Havsnäs till det stora väster och nu var en Robert Näslund och

På 40 år hade näslundssläkten inga kontakter med de utflyttade anhöriga. Men på senare år har Ulf Näslund besökt USA flera gånger och då fått fatt i släktingar. Bl.a. alltså just Robert Näslund som ju är tremänning med Ulf.

Man hade naturligtvis mycket att tala om och för Arvid och hans maka är svenska språket rena rappakaljan. I hans hem talades det ingen svenska.

– Det var ju så att de som flyttade från armodet i vårt land så fort som möjligt ville bli amerikaner och då gällde det ju att på kortast möjliga tid lägga sig till

med sitt nya hemlands språk, sade Ulf Näslund.

Med på släktträffen var ett 30-tal personer, men alla ville inte vara med på bilden på grund av att de inte känner så stark släktskap genom t.ex. ingifte.

Men de var i alla fall med både på högmässa och annat de deltog i näslundssläkten.

Karl-Erik Olofsson

Emigrantvisan

Den sista strimman av den kust

Amerikabåten lägger ut
till fjärran land den går.

Det är uti en tung minut
som emigranten står. I rosen gick
Hans tankar drar kring forna dañar
och alla dem han lämnat kvar.

Refr. mitt fosterland

Farväl mitt fosterland
farväl min barndoms strand.
Vad än i världen möter mej
jag aldrig glömmar dej.
Farväl min Mor och Far
det käraste jag har. vän
Farväl min egen lilla vän
när ska vi ses igen.

Framför en stuga röd han ser
en flagga hissas opp.
Hans Far och Mor en hälsning ger
till honom, deras hopp.
Nu slits ett band, en liten hand
den vinkar ifrån land.

Farväl mitt fosterland
farväl min barndoms strand.
Vad än i världen möter mej
jag aldrig glömmar dej.
Farväl min Mor och Far
det käraste jag har.
Farväl min egen lilla vän
när ska vi ses igen.

Den sista strimman av den kust
där han som barn har lekt,
försvinner nu därborta just
hans sinne stäms så vekt.
Hans skumma blick till rosen gick
som han till avsked fick.

Farväl mitt fosterland
farväl min barndoms strand.
Vad än i världen möter mej
jag aldrig glömmer dej.
Farväl min Mor och Far
det käraste jag har.
Farväl min egen lilla vän
när ska vi ses igen.